

NÉPÚJSÁG

2025. március 28., péntek

LXXVII. évfolyam

70. (21936.) sz.

Ára: 4⁰⁰ lej

(előfizetőknek 2⁴⁰ lej)

K Ö Z É L E T I N A P I L A P

A tavalyinál 19 százalékkal nagyobb Maros megye idei költségvetése

Fejlesztések és beruházások – idén is ez a prioritás

Közel 8 millió lejt költenek idén a reptér fejlesztésére. Felvételünk illusztráció

Fotó: Nagy Tibor (archív)

Stabilitás, kiszámíthatóság, egyensúly és beruházások – ezeket a szempontokat vették figyelembe Maros megye 2025-ös költségvetésének az összeállításakor. Az idei büdzsé közel 19%-kal nagyobb, mint az előző évben, és idén is kiemelt figyelmet fordítottak a fejlesztésekre, beruházásokra mind a reptér, mind az egészségügyi intézmények, mind pedig a gyermekjogvédelmi

igazgatóság esetében. A Maros megyei tanács tegnap szavazta meg az idei költségvetést, ezt követően Péter Ferenc tanácselnök sajtótájékoztatón ismertette a részleteket.

Menyhárt Borbála

(Folytatás a 2. oldalon)

PSYCHOBIO MED CENTER
Centru medical

**INGYENES
FIZIOTERÁPIA**
küldőpapírral

- performáns gépek
- jól képzett személyzet
- **ingyenes konzultáció és kezelés küldőpapírral!**

Érdeklődni a **0772-070-391**-es telefonszámon vagy a cég székhelyén:

**Marosvásárhely,
Hadsereg tér 45. szám.**

**Ne feledje
idejében megújítani
előfizetését!**
**Ha előfizet, biztosan
kézhez kapja,
féláron,
mint ha
megvásárolná!**

**VASÁRNAPTÓL
NYÁRI IDŐSZÁMÍTÁS**

**Vasárnap hajnalban 3 órakor
4 órára kell előreállítani az órát!**

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupil-látágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

AKTUÁLIS

Vízum a bizonytalanságba

Benedek István

Évente több tízezer ember maradhat hoppon amiatt, hogy a hazai külpolitika illetékesei nem kapcsolak idejében, hogy a tengerentúlon megváltott a széljárás. A napokban az amerikai vízumkedvezmény kérdése borzolja a közéleti kedélyeket, még az is meglehet, hogy külügyminiszter-cserével próbálnak majd úgy tenni mintha csináltak volna valamit. De hogy ez mire lesz elég, azt nehéz megjósolni.

Fején találta a szöveget az érdekvédelmi szövetség elnöke azt kijelentve, hogy hazánk hibázott, amikor nem kereste a kapcsolatokat a republikánus oldallal is az amerikai politikában. Ezt is a leköszönt elnök lajstromára kell felírni, mert a hazai szabályok szerint az államelnök a külpolitika felelőse. Mármint ha igazi politikus lett volna, és nem bólogatójani, akkor már tavaly kellett volna fű alatt kapcsolatokat építenie az akkori amerikai ellenzékkel. Mert ha meg találják nyerni a választásokat, akkor másnapról együtt kell tudni velük működni az ország és a választók érdekében. Annyit a mentségére lehet írni az elszáradt fikusznak, hogy nem sok követhető modellje volt az utóbbi idők román külpolitikájából, amely a módszerváltás óta főleg bólogatásból állt. Korábban ennek az országnak a külpolitikusi oktatni való módon tudtak reagálni a világ fejleményeire, és kihasználni ezeket az ország hasznára, ám egyrészt hasonló kaliberű politikusok már nem teremnek manapság, másrészt a közelmúltban ameddig Amerika és Európa érdekei egybeestek, nem is nagyon volt játéktér ilyen tárgyalótermi játszmamesterek számára.

(Folytatás a 3. oldalon)

MÁRCIUS

28

PÉNTEK

Ma GEDEON, JOHANNA,
holnap AUGUSZTA napja

Az év 87. napja, hátravan 278 nap

IDŐJÁRÁS

Többnyire felhős

Hőmérséklet:

max.: 16 °C

min.: 8 °C

naptár

Isten éltesse!

AUGUSZTA: a latin eredetű Augustus (magyarul Ágost és Ágoston) férfinév párja. A latin név jelentése: magasztos, fennkölt.

6:11 5:43

18:45 17:40

A nappal hossza: 12 óra 34 perc

VALUTAÁRFOLYAM

BNR: 2025. március 27.

1 €	4,9772 lej
1 \$	4,6173 lej
100 Ft	1,2416 lej
1 g arany	453,2378 lej

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében:

Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva.

Tel. 0728-082-259.

A csütörtöki lottóhúzás nyerőszámai

44, 26, 32, 36, 14 + 5	NOROC PLUS: 9 6 2 2 1 0
7, 3, 28, 11, 4, 6	SUPER NOROC: 8 5 1 1 1 1
7, 35, 4, 18, 9, 20	NOROC: 8 3 9 1 4 0 4

M E G Y E I H Í R E K

Utolsó nyílt nap a Sapientían

Március minden péntekén nyílt napokat szervezett a Sapientia EMTE. Utoljára 28-án (ma) várják az érdeklődő középiskolásokat egyénileg vagy csoportok tagjaként az egyetem négy karán, Csíkszeredában, Kolozsváron, Marosvásárhelyen és Sepsiszentgyörgyön. A részvétel ingyenes, de előzetes regisztrációhoz kötött. Jelentkezés és részletek az egyetem www.sapientia.ro oldalán.

Balázs Ferenc, a próféta – filmvetítés

A marosvásárhelyi Bolyai téri unitárius egyházközség tanácstermében március 28-án, pénteken (ma) 18 órától a Balázs Ferenc önképzőkör újabb alkalmára, a Balázs Ferenc, a próféta című film vetítésére várják az érdeklődőket.

Házassági stratégiák és lakodalmi szokások a 18. századi Erdélyben

Ezzel a címmel tart előadást dr. Fehér Andrea történész, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Magyar Történeti Intézetének docense március 28-án, pénteken (ma) 17.30-tól a marosvásárhelyi Bolyai tér 15. szám alatti Studium HUB-ban. A Castellum Alapítvány szervezte rendezvényen korabeli naplók, önéletírások, visszaemlékezések alapján nyerhetnek bepillantást az érdeklődők a tárgyalt korszak hétköznapijaiba. Az előadás során egyebek mellett gróf Székely Lászlóról is szó lesz, akinek bécsi útjáról írt naplója és önéletírása máig kiapadhatatlan forrása a 18. századi erdélyi világ kutatóinak és szerelmeseinek.

Közönségtalálkozó a Hunyadi főszereplőjével

Március 29-én, szombaton 19 órától a Hunyadi produkció marosvásárhelyi közönségtalálkozójára kerül sor a Posta utca 2. szám alatt, a régi bábszínház épületében. Szervező a Regeneráció Egyesület. Meghívott Kádár L. Gellért, a sorozat főszereplője. Az eseményre a belépés díjtan, de regisztrációhoz kötött. Regisztrálni a <https://regeneracio.ro/hunyadi/> oldalon lehet.

Hírszerkesztő: Nagy Székely Ildikó

(Folytatás az 1. oldalról)

A megye általános költségvetése 1,2 milliárd lej, a saját költségvetés 606 millió lej, amelynek 35 százalékát fordítják fejlesztésekre. Beruházásokra 208,8 millió lejt szánnak, illetve 139,5 millió lej az idei évben a megyei tanácsra háruló önrész az uniós projektekhez. Maros megyének jelenleg 28 megnyert uniós projektje van, 859,9 millió lej értékben – sorolta Péter Ferenc.

A kulturális intézmények működésére és fejlesztésére idén 52,8 millió lejt hagytak jóvá, 900 ezer lejjel többet, mint tavaly. A Maros Megyei Hegyimentő Szolgálatnak idén 3,7 millió lejt szánnak, a megyei úthálózatra pedig több mint 45 milliót. A Maros Megyei Klinikai Kórház 64,3 millió lejt költhet beruházásokra, a dicsőszentmártoni Gheorghe Marinescu Kórház pedig 15, 6 milliót – hangzott el.

A marosvásárhelyi reptér számára idénre 7,7 millió lejt különítettek el, működési költségekre 5,8 millió lejt, beruházásokra pedig 1,9 millió lejt fordíthatnak.

Péter Ferenc hangsúlyozta, az elmúlt években a repülőtér infrastruktúrájának a fejlesztésén dolgoztak, a légikikötő esetében jelenleg is két nagyszabású uniós projekt van kivitelezés alatt: az utasterminál, illetve

Fejlesztések és beruházások – idén is ez a prioritás

a repülőgép-parkoló kibővítése. Ezek a munkálatok 99 százalékban elkészültek, és hamarosan, még áprilisban átadásra kerülnek.

– Idén az a fő célkitűzésünk, hogy új járatokat indítsunk a repülőtérrel. A lakosság szempontjából a járatok száma a mérvadó, de ahhoz, hogy a marosvásárhelyi repülőtér vonzó legyen a légitársaságok számára, szükségeseek voltak a fejlesztések. Ezt mi biztosítottuk, most a járatok számának bővítésére koncentrálunk. Ennek érdekében már több tárgyalást is folytattunk légitársaságokkal, bízunk benne, hogy konkrét eredményekről is be tudunk számolni hamarosan. Egyelőre annyit mondhatok, hogy augusztustól naponta lesz járat Budapestre, május 31-től indulnak a charterjáratok heti öt alkalommal Antalyára, június 10-től heti egy alkalommal pedig Krétára. Viszont ahhoz, hogy a járatok megmaradjanak és újak induljanak, elengedhetetlen, hogy legyenek utasok – hangsúlyozta a megyei önkormányzat elnöke.

Új szociális központok épülnek

A közel háromezer gondozottat ellátó Maros Megyei Szociális és Gyermekvédelmi Igazgatóság idén jóval nagyobb finanszírozásban részesül az előző évhez képest. Az in-

tézmény teljes költségvetése 192,7 millió lej, ami 55,9 millió lejjel több, mint a 2024-es büdzsé.

Ennek a növekedésnek az oka egyrészt a működési költségek emelkedése az oka, másrészt viszont tudatosan döntött úgy a megyei önkormányzat, hogy idén több pénzt fordítanak fejlesztésekre és felújítási munkálatokra. Az erre szánt összegek megduplázódtak az előző évhez képest, 15,6 millió lejt költhet idén a gyermekvédelmi igazgatóság fejlesztésekre, 2,1 milliót pedig felújításokra.

A tervek szerint többek között felújítják a családi típusú házakat, a hozzájuk tartozó ingatlanokban korszerűsítik az áramhálózatot, a víz- és szennyvízrendszereket; akadálymentesítési platformokat, illetve kazánokat szereznek be, és vásárolnak egy gépkocsit a mozgáskorlátozott személyek szállítására.

Emellett a fogyatékkal élő felnőtteket ellátó központok átszervezése érdekében több beruházást is belefoglaltak a költségvetésbe. Ezek közül Péter Ferenc kiemelte az egyik legfontosabb projektet: a nyárádre-metei gondozóközpont kialakítását, az otthonnak helyet adó ingatlan külső és belső munkálataira 10,1 millió lej lett elkülönítve. Ide költöztetnék majd a mikházi központban ellátott felnőtt sérültek egy részét.

RENDEZVÉNYEK

Jung Ildikó festménykiállítása

Jung Ildikó festményeiből nyílik kiállítás március 29-én, szombaton 11.45-kor a marosvásárhelyi kövesdombi unitárius templom Böződi György termében. A tárlatnyitó istentisztelet után kezdődik. Az eseményre minden érdeklődőt várnak.

A Vándormozi FilmÜnnepe Görgényüvegcsúron

Március 30-án, vasárnap három magyar filmet vetítenek a görgényüvegcsúri kultúrotthonban a Kárpát-medencét átfogó Vándormozi FilmÜnnepe program keretében, amelynek célja a hetedik művészet varázslatában összehozni a különböző korosztályokat. A vetítés 14 órakor a magyar animációs filmek egyik klasszikusával, a Vukkal kezdődik, 15.30-tól a Kincsem című játékfilm, 18 órától pedig a Most vagy soha! látható. A belépés ingyenes. Társszervezők: az RMDSZ helyi nőszervezete és az üvegcsúri általános iskola.

Agro&Auto Expo

A SkyLine Events és az Expo Industry (Szatmárnémeti) mezőgazdasági és autóiipari szakemberek és autókedvelők számára első alkalommal tartja meg az Agro&Auto Expót Marosvásárhelyen, március 28-30. között. A kiállítás a mezőgazdasági gépek, eszközök és kerti berendezések, az élelmiszeripar, az autóiipar népszerűsítésének és bemutatásának szentelt kivételes esemény. A rendezvény helyszíne a marosvásárhelyi Aushopping parkolója az 1918. December 1. úton. A kiállítás naponta 10-20 óra között tart nyitva, a hivatalos megnyitó március 28-án, pénteken 12 órakor lesz.

Projekteket várnak a Swimathonra

Április 10-ig lehet projekteket benevezni a június 14-i Swimathon nevű jótékonyági úszóversenyre.

Legyen szó oktatásról, egészségügyről, környezetvédelemről, sportról, mobilitásról vagy más területről, a Swimathon tökéletes platformot biztosít a szükséges források összegyűjtésére és elkötelezett támogatók bevonására. Civil szervezetek, intézmények (pl. tanintézetek) és magánszemélyek is jelentkezhetnek. Jelentkezési űrlap: <https://swimathon.ms/projects/create>. A kezdeményezéssel kapcsolatos kérdéseket a swimathon@fcmures.org e-mail-címre lehet elküldeni.

Álmodik-e a mesterséges intelligencia?

Mikortól válik az MI többbé, mint pusztán egy algoritmus? Lehetséges-e egy olyan jövő, amelyben a mesterséges intelligencia nemcsak tanul, hanem gondolkodik is? Ezekre az izgalmas kérdésre keresik a választ egy interaktív beszélgetés keretében. Meghívtak: dr. Dávid László, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem volt rektora – akinek kutatási területei közé tartozik az MI, a számítógépes irányítások és a modellprediktív szabályozások világa –, valamint W. Szabó Péter, az AceTech és a Tengr.ai alapítója. Az eseményre április 2-án, szerdán 19 órakor kerül sor a marosvásárhelyi Studium HUB-ban. Szervező a Vásárhelyi Ifjúsági Szervezet. A részvétel regisztrációhoz kötött! Jelentkezni a <https://forms.gle/86MgMCi7HLoB8yDE9> űrlapon lehet.

Gyalogtúra a Bekecsre a Mária-úton

Április 5-én, szombaton a marosvásárhelyi EKE ismét kirándulást szervez a Bekecsre, ezúttal a Mária-zarándokút alternatív szakaszának egy részét is bejárják. Indulás 8 órakor autóbusszal a Bolgár térről. A gyalogtúra Mikházáról indul, érintik a Bekecs-tetőt, majd a farkas-tetői relénél ereszkednek le. A táv 16,3 km, szintkülönbség 650 m, a menetidő: 5-6 óra. A Bekecs-tetőn lesz egy pihenő sütögetéssel, és a híres hóvirágmezőt is megcsodálják. Jelentkezni a túravezetőknél lehet az alábbi telefonszámokon: Bod Attila: 0744-228-463, Both János: 0744-678-823.

NÉPÚJSÁG

MAROS MEGYEI NAPILAP

Kiadja az IMPRESS KFT.

FŐSZERKESZTŐ:

Karácsonyi Zsigmond

FŐSZERKESZTŐHELYETTES:

Vajda György

LAPSZERKESZTŐ:

Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy-Bodó Szilárd, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Piroska.

KORREKTÚRA: Horváth Éva, Putnoky-Benedek Annamária.

TÖRDELÉS: Donáth-Nagy György, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.

FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda.

REKLÁM-LAPTERJESZTÉS: Madaras Éva Adrienn.

APRÓHIRDETÉS: Petres Emília.

Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujas.ro

SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet.

Internet: www.e-nepujas.ro

E-mail: nepujas@e-nepujas.ro

Telefon: titkárság: 0265-266-780; tel/fax: 0265-266-270.

Nyomda: Palatino.

A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.

Előfizetés a postahivatalokban, a postásoknál és a szerkesztőségben: tel. 0728-082-259.

Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15, péntek: 9–14 óra között, szombat, vasárnap: zárva.

642357800069

ISSN 1220-3475 (print);

ISSN 1584-3238 (online)

Idén is elindul a Székely Gyors és a Csíksomlyó Expressz a csíksomlyói pünkösdi búcsúra

Idén is elindul a Székely Gyors és a Csíksomlyó Expressz a csíksomlyói pünkösdi búcsúra a Kárpáteurópa Utazási Iroda és a MÁV Személyszállítási Zrt. szervezésében – közölték a szervezők csütörtökön Budapesten, sajtótájékoztatón.

A négynapos, június 6-tól 9-ig tartó program legfontosabb eseményei a csíksomlyói Mária-ünnep, a pünkösdi búcsú, valamint a zárandoklat Gyimesbe, a történelmi Magyarország ezeréves határához.

Mező Tibor, a Kárpáteurópa Utazási iroda ügyvezetője elmondta: a Csíksomlyó Expressz Szombathelyről indul, majd Sopron, Kapuvár, Csorna, Győr, Komárom és Tatbánya érintésével érkezik a budapesti Keleti pályaudvarra. Ott összekapcsolják a Székely Gyorssal, és a két vonat együtt indul Erdélybe. A zárandokvonat Dél-Erdélyen keresztül érkezik meg Székelyföldre.

A zárandokok szombaton a csíksomlyói Mária-kegyhelyen részt vesznek a búcsúi szentmisén, vasárnap pedig Gyimesbe zárandokolnak, ahol az ezeréves határnál szintén részt vesznek a szentmisén, majd a pünkösdi forgatagon. A zárandokvonatok a program záró napján éjjél körül érkeznek vissza a Keleti pályaudvarra. Az idei program vendége Sasvári Sándor Jászai Mari-díjas színész, aki a négynapos program során többször is fellép, például az ezeréves határnál.

A vonat vendége lesz Dévai-Nagy Kamilla Liszt Ferenc-díjas érdemes művész, valamint egy zenekar, amely mindig annak a tájegységnek a zenéjét játssza, amelyen a vonat éppen áthalad.

A vonatot a Tamási Áron emlékére felmatricázott mozdony húzza – tette hozzá Mező Tibor. Kormányos László, a MÁV Személyszállítási Zrt. vezérigazgatója elmondta: a zárandokvonatokon étkezőkocsi, hangosítás szolgálja majd az utasok kényelmét. Kitért arra is: a MÁV fontosnak tarja a csoportos utazásokat, 2024-ben közel 30 ezer csoportos utazás keretében több mint egymillió utazást bonyolítottak le, a néhány tízfőtől az ezer utast meghaladó csoportos utazásokig.

Petrus György, a Kárpáteurópa Utazási Iroda cégvezetője az MTI-nek elmondta, a vonat a tervek szerint 16 kocsiból áll majd, amelyből kettő étkezőkocsi. A vonatrádióon keresztül az utasokat folyamatosan tájékoztatják majd a látnivalókról. Az össznemzeti zárandokvonat csaknem fél kilométer hosszú.

Ismertetése szerint a Székely Gyors és a Csíksomlyó Expressz zárandokvonatok 2008 óta több mint 36 ezer kilométert tettek meg, és 19 ezer zárandokot utaztattak.

Frigyesy Ágnes újságíró, a Budapesti Székely Kör elnöke közölte, a zárandokvonaton a gyimesbükki csángó gyermekek javára gyűjtenek. (MTI)

A marosvásárhelyi fekete március dossziéjának megnyitását követeli az EMNT

A marosvásárhelyi fekete március dossziéjának megnyitását követeli az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) a véres történelmi események évfordulójára hozott, az MTI-hez szerdán eljuttatott nyilatkozatában.

A marosvásárhelyi fekete március 35. évfordulója alkalmából az EMNT küldöttgyűlése március 21-én Székelykeresztúron nyilatkozatot fogadott el, melyben kijelenti: „adósak vagyunk gyermekeinknek és az áldozatok hozzátartozóinak az igazság bemutatásával”.

Ezért követeli a marosvásárhelyi fekete március dossziéjának megnyitását, a hadparancsok és utasítások közzétételét, a hadsereg és a Securitate, minden érintett fegyveres erő dokumentumainak feloldását a titkosítás alól, a nyomozati szakasz újrakezdését a felelősök konkrét és korrekt azonosítása végett.

Azt is kéri, hogy a román állam ismerje be nyilvánosan felelősségét az etnikumközi konfliktusban, és követeli az áldozatok erkölcsi és anyagi rehabilitációját, kárpótlását.

Az EMNT egy, a marosvásárhelyi eseményeket kutató, feltáró és dokumentáló munkacsoport létrehozását is szükségesnek tartja. A történészekből, szociológusokból és jogászokból álló csapatnak részletes és nyilvános jelentést kellene kidolgoznia a történekről – írták.

„Ez alkalommal is kifejezzük teljes együttérzésünket és szolidaritásunkat a marosvásárhelyi fekete március áldozatainak és hozzátartozóinak, akik mind a mai napig nem nyertek elégtételt a román állam részéről az általuk elszenvedett veszteségekért és szenvedésekért” – tették hozzá.

Az EMNT rámutat: az 1990. márciusi etnikumközi konfliktus az 1989-es romániai forradalmat követő időszak egyik legsötétebb epizódja, „melyet mesterségesen kreáltak, hogy legitimálhassák a Román Hírszerző Szolgálat megalapítását a kommunista politikai rendőrség, a Securitate megmaradt vázára és emberi erőforrásaival”.

Hozzáattették: az akkori bukaresti hatalom a marosvásárhelyi eseményekkel az 1989 decemberében Temesváron megnyilvánult etnikum- és felekezetiközi szolidaritást akarta aláásni. „Ezt azzal érték el, hogy az ország népességének antikommunista és Securitate-ellenes érzeit egy új ellenség, mégpedig a magyar kisebbség felé terelték, konvertálták” – áll a nyilatkozatban.

Eszerint a marosvásárhelyi „szcená-

rió” az 1989. decemberi „terrorfenyegetéssel” és az 1990. júniusi „bányászjárással” azonos mintára készült, mindhárom forgatókönyvet „tudatosan, programszerűen tervelték ki és hajtották végre, állami eszközökkel és erővel, egyes jól meghatározott csoportok ellen, s mind-egyiknek tragikus következményei lettek”.

„Nem túlzás ezeket a cselekményeket emberiesség elleni bűntetteknek minősíteni, amelyek természetüknél fogva eleve nem évülhetnek el jogilag soha” – indokolta meg követelését az EMNT.

1990. március 19-én husángokkal és fejszékekkel felszerelkezett román falusi férfiakat szállítottak Marosvásárhelyre, hogy „védjék meg” a várost a magyaroktól. Az erőszakosan fellépő, sok esetben ittas férfiak feldúlták az RMDSZ székházát, súlyosan bántalmazták Sütő András író.

A magyarellenos pogrom másnap is folytatódott, ekkor azonban magyar elmentüntetés is szerveződött. Az összetűzéseknek öt halottja (három magyar és két román) és 278 sebesültje volt. Az események után a román igazságszolgáltatás kizárólag a magyar ellenreakciót vizsgálta. Az események kivándorlási hullámot indítottak el a magyarok körében, és kisebbségbe került a marosvásárhelyi magyarság. (MTI)

utazásra jogosult tanulók adatait vezette be az XSell Mobile alkalmazásba, az így lefoglalt helyeken pedig kedvezményekre nem jogosult személyek utaztak, akik nem fizették ki a teljes árú jegyet. Ezek az alkalmazottak a havi jelentéseikben hamisan tüntették fel a vonattal utazó tanulók számát, átverve a CFR Călători hivatálnokait és a Vasúti Reform Hatóságot, hogy zsebre tegyék a jegyek ellenértékét. Ezzel anyagi kárt okoztak a Szállítási Minisztériumnak. Ügyészségi források szerint a CFR vezetőségi tagjai vagy a Szállítási Minisztérium alkalmazottjai nem érintettek a nyomozásban. (Agerpres)

ORSZÁG – VILÁG

Románia egyetlen katonát sem fog küldeni Ukrajnába

Románia nem fog katonákat küldeni Ukrajnába, de békemegállapodás esetén az ország a kijelölt békefenntartó erők szállítási csomópontja lehet – jelentette be csütörtökön Párizsban az ügyvivő államfő. A „tettre készek koalícióját” alkotó országok vezetőinek találkozója utáni sajtótájékoztatóján az ügyvivő államfő nagyon fontosnak nevezte a koordinációt az Egyesült Államokkal a békemegállapodás előtti és utáni időszakban egyaránt, mert szerinté csak Washington biztonsági garanciávalalása teremthet tartós békét. Bolojan elmondta, hogy a párizsi csúcstalálkozón a békefenntartó erőkről is szó esett. Ezzel kapcsolatban megerősítette, hogy Románia „egyetlen katonát sem fog küldeni” Ukrajnába. Közlése szerint a békefenntartó csapatok vagy a NATO keleti szárnyának országaiban, vagy a frontvonaltól nagy távolságra, ukrán területen fognak majd állomásozni. (Agerpres)

Román elektronikus személyire jogosultak a külföldre költözők

A kormány lehetővé tette, hogy útlevélként is használható román elektronikus útlevelet kapjanak a külföldi állandó lakhelyre költözött román állampolgárok. A csütörtöki kormányülésen elfogadott sürgősségi rendelettel Románia az Európai Unió Bírósága egy tavaly februári ítéletének jogkövetkezményét ültette gyakorlatba, amely úgy rendelkezett: egy uniós tagállam nem tagadhatja meg valamely polgárától az úti okmányként is használható személyi igazolvány kibocsátását csak azért, mert az illető az unió egy másik tagállamába költözött. A kabinet ülését követő kormányinfón Mihai Constantin szóvivő azt mondta: a dokumentumot igénylő, külföldi állandó lakhellyel rendelkező román állampolgároknak olyan, biometrikus adatokat tartalmazó elektronikus személyi igazolványt fognak ezentúl kibocsátani, amelyben nem szerepel laccím. Az ezzel kapcsolatos online ügyintézt az belügyminisztérium HUB elnevezésű portálján létrehozandó felhasználói fiók segítségével lehet majd lebonyolítani. Az eljárás menetéről a tárca 90 napon belül miniszteri rendeletet ad ki. (MTI)

Meghalt négy amerikai katona egy litvániai hadgyakorlaton

Meghalt négy amerikai katona egy hadgyakorlaton a litvániai Pabrade városhoz közeli gyakorlótéren – erősítette meg Mark Rutte, a NATO főtitkára szerdán Varsóban. A varsói látogatáson tartózkodó Rutte szerda este újságíróknak elmondta: információt kapott négy amerikai katonáról, akik „életüket veszítették egy litvániai incidensben”. Hozzáátette: a tragédia részletei még ismeretlenek, de az erről szóló hír így is „borzalmas”. A főtitkár részvétét fejezte ki a katonák hozzátartozóinak, és közölte: Pete Hegseth amerikai védelmi miniszternek is kifejezte együttérzését. (MTI)

Vízum a bizonytalanságba

(Folytatás az 1. oldalról)

Most viszont az amerikai és európai viszonyokban rég nem látott törés van, nem csak a román döntéshozókat érte felkészületlenül az új amerikai kormányzat érkezése. Hanem ami sok szempontból még rosszabb, a brüsszeliak is úgy tettek, mintha az új amerikai vezetés eshetősége egy másnapra elmúló rémálom lenne. Aztán kénytelenek voltak ébredéskor megállapítani, hogy ez a rémálom maga a meztelen valóság, amivel nem nagyon tudnak mit kezdeni.

Ezek a zavaros külpolitikai vizeken kellene jól navigálnia egy ideiglenes megbízatással rendelkező regáti elnöknek, majd a nyártól az utódjának meg a mindenkori külügyének. Olyan körülmények között, hogy ha az amerikaiaknak udvarolsz, akkor a brüsszeliak vádják el a torkod, ha pedig belesimulsz az európai tájképbe, akkor a jenik fognak levegőnek nézni és úgy is kezelni, ez nem kis kihívás lesz.

A helyzet közvetlen vesztesei azok a vízumigénylők, akik a kedvezmény elmaradása miatt papírmunkára és pluszköltségekre vannak ítélve. A közvetett vesztesei pedig mi, a nagy többség vagyunk, akik vámokban, emelkedő árakban, gazdasági bizonytalanságban sokszorosan megfizetjük az árát annak, hogy a képviselőinkre választott fennforgók képtelenek felnőni a mandátumuk jelentette kihíváshoz.

Tovább terjed a száj- és körömfájás

Magyarországon Győr-Moson-Sopron megyében, a Mosonmagyaróvár melletti Levén újabb szarvasmarhatelepen jelent meg a száj- és körömfájás-betegség. A farmon 2300 állatot tartanak, amelyeket le kell ölni – közölték magyar hírforrások. A különösen ragályos betegség körülbelül három hete ütötte fel a fejét Kisbajcson, ami 50 kilométerre van az új gócponttól. A fertőzés terjedésének veszélyére Kolcsár Károly állatorvos, parlamenti képviselő hívta fel ismételten a figyelmet.

A száj- és körömfájás vírusa a hasított körmű állatokat támadja meg, a háziállatok közül a kérődző állatokat, a szarvasmarhát, a kecskét, a juhot, a bivalyt és a sertést. A vadállatok közül az őzre, a bölényre, a vaddisznóra és a sündisznóra veszélyes. Az Európai Unió területén, ahol a betegség megjelenik, elrendelik az állomány felszámolását, leölik és megsemmisítik az állatokat. Emiatt nagy gazdasági károk keletkeznek. Romániában ötven éve volt utoljára száj- és körömfájásjárvány, akkor szigorú karantént vezettek be terjedésének megfékezésére.

Románia március 11-étől tilalmat vezetett be élő állatok, állati eredetű termékek, hús, hús-termékek, tej, szaporítóanyag és takarmány behozatalára Magyarországra területéről, amit március 14-én részben feloldottak, ugyanis a romániai hatóság nem

Illusztráció

Fotó: Nagy Tibor

vette figyelembe, hogy az Európai Bizottság határozata szerint a száj- és körömfájással nem érintett területekről származó állati eredetű termékek exportja nem korlátozható, s ezzel tulajdonképpen az uniós joggal ellenkező intézkedést hozott. A hús és a hústermékek, a takarmány és a tej behozható, azonban az élő állatok importja továbbra sem engedélyezett.

Kolcsár Károly parlamenti képviselő, a mezőgazdasági bizottság tagja szerint csütörtökig az Országos Állategészségügyi Hatóság még semmilyen szigorítást nem hozott. Tudomása van arról, hogy a levéli farm tulajdonosának egy másik, 300 egyedet számláló farmja is van, több mint valószínű, hogy ezt a telepet is érinti majd a száj és körömfájás, mert a két farm között közlekednek, szállítják a takarmányt.

– Attól tartok, hogy a járvány tovább fog terjedni, nehéz megállítani, mert nagyon ragályos kórról van szó – mondta a szakember. (mezey)

Új világnap március 27-e

Fotó: Bodolai Gyöngyi

A kezelés elfogadásának, az egészségtudatosságnak a világnapjáról emlékezhetünk meg ezentúl minden március 27-én, derült ki tegnap délelőtt a Marosvásárhely főterén megtartott rendezvény során. A Színház téri buszmegálló környékén az Országos Magasvérnyomás-társaság megyei képviselői, fiatal orvosok ajánlották fel az arra járóknak, hogy megméri a vérnyomásukat, és jó tanácsokkal, betegségnaplóval, valamint a betegséggel kapcsolatos tájékoztató anyaggal látják el őket. A prof. dr. Benedek Theodora egyetemi tanár, a Román Magasvérnyomás-társaság elnöke vezette csapat tagjai arra kérték a megszólítottakat, hogy szükség esetén a kapott tanácsokon túl az e célra kijelölt felületre – a jövőbeli események fala – tűzzék fel

azt a kívánságukat, álmukat (eszkívő, keresztelő, születésnap, álmotazás) amelyet szeretnének megérni, megélni a jövőben.

Az Egészségügyi Világszervezet adatai szerint a néma gyilkosnak nevezett magas vérnyomás évente 10 millió ember halálát okozza világszerte. Országos viszonylatban 6,6 millió felnőtt szenved magas vérnyomásban. Körülbelül 10 százaléka azoknak, akik visszakerülnek a kórházba, nem követte az előírt kezelést, így közülük 21 százalékkal többen veszítik életüket a betegség következményei miatt.

A frissen kinyilvánított világnap rendezvényeivel a nagyközönséget szeretnék érzékenyíteni az egészségtudatosságra, a kezelési előírások betartására. (bodolai)

Évente közel hétezer bevetéshez riasztják őket

Súlyos személyzethiánnyal küszködnek a hegyimentő szolgálatok

Országos viszonylatban személyzethiánnyal küszködnek a hegyimentő szolgálatok – hívta fel a figyelmet a napokban *Sabin Cornoiu*, az országos hegyimentő szolgálatok egyesületének elnöke, aki szerint a személyzeti lefedettség országos szinten 18%, a hegyimentők kimerültek, mivel a turizmus fellendülésével a bevetések száma évről évre egyre nő. Jelenleg az országban 326 hegyimentő dolgozik, azonban a szükséges létszám kb. 1500 fő lenne. Maros megyében ugyanez a helyzet, a mostani minimum kétszeresére lenne szükség ahhoz, hogy el tudják látni a teendőket, jelenleg a szakképzett önkénteseknek köszönhetően sikerül a megyei szolgálathoz érkező riasztásokra válaszolva eleget tenni a feladatoknak.

Menyhárt Borbála

Az utóbbi években jelentősen fellendült a hegyvidéki turizmus Romániában, ennek pedig elkerülhetetlen következménye, hogy a hegyen történő balesetek száma is emelkedett. Az országos hegyimentő szolgálatok egyesületének az elnöke az Agerpres hírügynökségnek adott nyilatkozatában kiemelte: sajnos az elmúlt 3-4 évben a kormányzati megkorlátozó intézkedések miatt nem lehetett új munkatársakat alkalmazni a hegyimentő szolgálatokhoz. Mint mondta, a legutóbbi téli idény rendkívül megterhelő volt a hegyimentők számára, akiknek szinte kétszeres műszakban kellett dolgozniuk, hogy minden feladatot elláthassanak.

Számításaik szerint országos szinten a személyzeti lefedettség alig 18 százalékos, vannak megyék, ahol öt százalék alatti, miközben a legtöbb alkalmazott a suceavai szolgálatnál dolgozik, ahol a lefedettség 43 százalékos. Például Gorj megyében a lefedettség 18,33 százalékos, ott 11 hegyimentő dolgozik, pedig a szükséges létszám 60 fő lenne – említett néhány példát. Tavaly több mint 7.500 embert mentettek meg a hegyimentők, mintegy 6.500 bevetéshez riasztották őket.

Sabin Cornoiu hangsúlyozta, ez egy rendkívüli helyzet, amire sürgősen megoldásokat kellene keresni, mivel a hegyimentők kimerültek, miközben komoly kockázattal járó munkát végeznek, rendkívül nehéz körülmények között. Jelenleg országsszerte a 42 szolgálatnál összesen 326 hegyimentő dolgozik, ami nagyon kevés egy-egy szolgálatra lebontva. Első lépésben sürgősen bővíteni kellene a létszámot, 327 új munkatársat kellene alkalmazni ahhoz, hogy a leglényegesebb feladataikat el tudják látni.

Az elnök hozzátette: a megyei, illetve a helyi tanácsok maximálisan támogatják ket abban, hogy a rendelkezésükre álljon a szükséges felszerelés, illetve a mentéseknél használt eszközökkel az emberi erőforrást is biztosítani kell ahhoz, hogy a nap 24 órájában készenlétben álljanak, és eleget tudjanak tenni a riasztás esetén.

– Nem normális, hogy valaki nyolc órát dolgozik szolgálatban, majd amikor hazamegy, este lefekvés előtt riasztják, hogy induljon a hegyre menteni valakit. A pihenőidejéből hívjuk be és küldjük ki menteni – hangsúlyozta Sabin Cornoiu.

Illusztráció

Fotó: Maros Megyei Hegyimentő Szolgálat

Létfontosságú az önkéntesek segítsége

Maros megyében 12 alkalmazottja van a hegyimentő szolgálatnak, a csapat pedig 24-ből 24 órát készenlétben kell álljon, hogy ha érkezik a riasztás, azonnal indulni tudjon a bevetésre. Ha nem lennének önkéntesek, akik segítik a munkájukat, ilyen létszámmal szinte lehetetlen lenne eleget tenni a bevetéseknek – nyilatkozta nemrég lapunknak Kovács Róbert, a Maros Megyei Hegyi- és Barlangimentő Szolgálat vezetője. Úgy véli, ők Maros megyében szerencsésebb helyzetben vannak, mivel sikerült

egy 18 fős önkéntes csapatot kialakítani. Mindnyájan hegyimentő-diplomával rendelkeznek, és ugyanabban a képzésben részesültek, mint az alkalmazottak; zömében fiatalok, orvosok, asszisztensek, így a segítségükkel nagyjából le tudják fedni a megyét. A Maros Megyei Hegyimentő Szolgálat vezetője szerint legkevesebb a kétszeresére kellene növelni az alkalmazott hegyimentők számát, viszont ahhoz, hogy a törvényes előírásoknak eleget tudjanak tenni, azaz betartsák a munkaprogramot, kiadják a munkatársaknak járó szabnapokat, a jelenlegi létszám mintegy ötszörösére lenne szükség.

Az előírások alapján minimum hat személy kell kiszálljon egy bevetéshez, ami a Maros megyei szolgálatnál a csapat fele, a másik fele pedig készenlétben kell álljon arra az esetre, ha érkezik egy újabb riasztás. Van olyan nap, amikor két-három balesethez riasztják őket, ilyenkor az önkéntesek segítségét kérik. Egy-egy súlyosabb esethez van, amikor tíz hegyimentőt kell küldjenek, hiszen ha nehéz terepről van szó, vagy több áldozat szorul segítségre, akiket hordágyon kell lehozni a hegyről, az nem egy olyan feladat, amit hat ember meg tudna oldani – világított rá a nehézségekre Kovács Róbert.

Egy rejtett világ varázsa (5.)

Kaziranga – Asszám (3.)

Eigel Gabriella

A következő szállásunk a teaültetvények kellős közepén állt. Fesztői hely. Egy három lakrészes házikóban laktunk, amiben a gazda két kis szobát fürdőszobával bérbe ad. A harmadikban ő él feleségével.

Miután megérkeztünk, teáért mentem a fiatalasszonyhoz. Meglepődve nézett reám, rosszállóan csóválta a fejét: nem kaptuk meg a férjétől a linket? Most én tekintetem zavartan reá. Milyen linket? Nekem semmi linkre sincs szükségem, csak egy teát szeretnénk inni. A vályogház árnyékában hangosan felkacagott Vidya. A tea jön mindjárt, de azért nem kell az ő ajtajáig fáradnom – mindent meg lehet interneten keresztül rendelni.

Ez aztán digitalizálás! A csatornarendszer nélküli világban a szomszédnál interneten keresztül kell megrendelned a teát...

Megtaláltuk a linket az étlapot is, és a ház előtti pálmaligetben élveztük Mark Zuckerberg impériumának kényelmét. Szűrőcsőltettük a teát, és megrendeltük ebédünket: csicseriborsó curryt parathával (indiai lapos kenyér). A fiatalasszony fantasztikusan főzött. Már éreztem ugyan, hogy az indiai konyhán kicsit szűkült a nadrágom, de fogyókúrára lesz majd elég időm otthon. Véleményem szerint az idegenben mindent ki kell próbálni. Még az „elefántlovaglás” is.

A Kaziranga Nemzeti Park egy hatalmas, elefántfüves rétekekkel, mocsaras lagúnákkal és sűrű erdőkkel tarkított védett terület. Kiterjedését egyes leírások 430 km²-re becsülik, más források szerint több mint a duplája. A tekintélyes eltéréseknek részben az az oka, hogy a környéken élő parasztok még a mai napig területi igényeket támasztanak korábbi legelőik, erdők iránt, és néha sikerrel járnak a pereskedésben. De a fő ok az, hogy a Brahmaputrát nem érdekli a fajvédelem. Rendíthetetlen kitartással mossa partjait. Az erózió minden évben jelentős nagyságú területet mar ki belőle. Az asszámi kormány pedig rendszeresen a parkhoz csatol ki-

sebb-nagyobb területeket a jól növekvő vadállomány számára.

A parkban több mint 2500 indiai orrszarvú él – a Földön élő összpopuláció körülbelül kétharmada.

A fáma szerint Mary Curzon, az indiai alkirály felesége látni akarta az orrszarvúkat. 1905-ben megláto-

Rőzsehordók

gatta a vidéket, de egyet sem látott. Csalódása jót tett a kihalófélben levő állatoknak. Mary Curzon a fajvédelem szószólójává vált. Férjének köszönhető a Kaziranga Proposed Reserve Forest megalapítása, kapuit 1935-ban a látogatók előtt is megnyitották. Idővel kiterjesztették a természetvédelmi programot az indiai elefántra és a bengáli tigrisre is. A parkot 1985-ben az UNESCO világörökségének részévé nyilvánították.

Az állatvédelem nagy erőfeszítésbe kerül. Monszun idején nagy területeket áraszt el a Brahmaputra. A vadak visszahúzódnak a hegyes környékekre, elhagyják a védett területet. Így bizony megtörténik, hogy az egyik-másik elefánt vagy orrszarvú az orrvadászok áldozata lesz.

A távol-keleti országokban az orrszarvúszarv rendkívül értékes. Nem csupán a gazdagság, hatalom és siker szimbóluma. A belőle őrlött liszt nagyon drága. A hagyományos gyógyászatban csodaszerként használják láz, impotencia és rák ellen. Kilójáért

még hatvanezer dollárt is fizetnek, amennyit az átlagos indiai ember tizenkét év alatt sem tud megkeresni.

Még napfelkelte előtt útra keltünk. Szelídített elefántok vártak egy fatorony mellett a turistákra. Egy állványról nyeregbe keltünk. Az elefántvezető nyereg nélkül ült előttünk. Cipőtlén lábát az elefánt füle mögé nyomta, úgy vezette a békésen kullogó bikát.

Pitymallott, amikor elindultunk. Magas füvek fölött billegtünk a négy-öt tonnás óriás hátán. A látogatók halk szófoszlányai és a fű zizegése szinte felerősítették a sűrű csendet. Akárhogy hegyeztem a fülemet, nem hallottam az elefánt lépteinek zaját. Hangtalanul mozgott, lassan, kimért lépésekkel. Van ideje. Ő nem tudja, hogy véges az élete.

Ráérősen hatoltunk egyre mélyebbre az ébredező gyepek mocsárba. Váratlanul megállt a menet. Én úgy el voltam foglalva az elefánttal, hogy észre sem vettem a mellettünk feltápáskodó koloszsust. Egy orrszarvút zavartunk fel hajnali szundikálásából. Szemrehányó pillantással méregetett minket, aztán elcammogott a magas fűben.

Szinte töpörödött lábakon cipelte biztonságba hatalmas testét. Az elefánt hátáról nem is tűnt olyan nagyon nagyknak az 1,70 méter magas állat. (Valószínűleg ezt egy dzsipszafarin másként láttam volna!) Inkább a

3-4 méteres hossza hatott reám tiszteletkeltőn. Én a közelség ellenére is esküdni mertem volna arra, hogy teste páncélozott. De vicces a természet! Csupán a hatalmas bőrlebegek körüli mély gyűrődések mímelik a rinocérosz sérthetetlenységét.

Mocsári szarvasok csordái, vad-disznók keresztezték utunkat, madarak halásztak a lótuuszal benőtt tavakon. Napokig lehetne ezen a mesés tájon sétálni, elmélkedni – ha a hatóságok engednék. De nem engedik. Túl nagy a veszélye egy váratlan találkozásnak az állatokkal, és kiszámíthatatlan a vadak gyalogossal szembeni viselkedése. De bármilyen szép a táj és megihlető a tó vizében tükröződő szarvascsorda látványa, mégis vitathatatlan, hogy a reggel főszereplője a százhuszezer éves fajtörténetre visszatekintő orrszarvú volt.

A nap lassan kacsingatott a láthatár pereméről, amikor visszaindultunk. Én száz napfelkeltét sem unok meg. Mindegyik egyedülálló. Az egyik csillog, sziporkázik, a másik giccses színekre festi az eget. Kazirangában úgy tűnt, hogy a természet magába szívja a fényt, felmelegíti és visszatükrözi a félhomályt.

A reggelinél fontolgattuk, hogy továbbutazzunk-e vagy sem. Úgy döntöttünk, hogy mielőtt felkerekedünk Meghálajába, megemésztjük az élményeket. A barátom felkötötte két pálma közé függőágyát, én pedig sétálni vittem gondolataimat a teaültetvényekre.

Monszunkor a Brahmaputra völgyében az általános hőmérséklet napközben 35°C körül mozog. Magas teafák védik a teabokrokat a tűző naptól, s ugyanakkor megtörlik

fennsíkjának agyagos talaján építettek ki India legnagyobb összefüggő teatermő ültetvényét. A meleg, nedves éghajlaton gyors növéssű a tea: már márciusban folyik az első aratás. Ebből főzik azt a könnyű, világos teát, amit én ezen az utunkon úgy megszerettem. A nyári gyűjtésig a monszun alaposan megöntözi a növényeket, kiérleli a jellegzetes édeskés, enyhén malátás ízt, a férfiak és a kereskedők kedvencét.

Különösen a második szedésből származó tea drága. Ezt cukorral tejben főzik, chainak hívják, és mindenhol árulják: az utcák szélén, a vendéglőkben, a bazároknak, még a vonat folyosóin is cipelik a nagy teáskannákat, s jó pénzt keresnek a kedvelt itallal. A vízben főtt fekete teát inkább a magamfajta filiszterek isszák.

Nagyon elkalandoztam a kellemes délutáni napsütésben. Egy erdő széléről vissza kellett térnem, mert az erdőben való barangolás, mint már említettem, itt nem ok nélkül tiltott. Az elmúlt években állítólag bengáli tigrist láttak a védett területen kívül. Ez a nemzeti park számára nagy siker volna. 1966-ban 20 állatot számláltak, a mai állatállományról nem találtam megbízható információt, de ha a parkon kívül is feltűnt, feltételezhető, hogy a majdnem 200 kilós macska jól szaporodik. Kalandos kedvem ellenére sem szeretnék a szabadban vele találkozni. Nem is valószínű, hiszen éjszakai vadász, és az embert csak akkor támadja meg, ha veszélyt érez vagy megijed. Hogy egy váratlan találkozásnál ki ijedne meg jobban, nem szeretném kitapasztalni.

Indiai orrszarvúk

az ültetvények végtelenségét. Decemberben 26-27 fokal szárazság uralkodott. Az asszonyok nyírták a teabokrokat, kivágták a gyökerek vadhajításait, s gyermekeikkel mindent hazahordtak tűzifának.

Az angol kolonialisták Asszám Himalája és Brahmaputra közötti

Decemberben ezen a vidéken délután ötör már koromsötét van. Nem esett nehezünkre korán elaludni. Másnap is hajnalban csengetett az óra. Elindultunk a Hét Testvér következő állama, Meghálaja felé.

(Folytatjuk)

A természet kalendáriuma (DCLXII.)

Kiss Székely Zoltán

*Cicus, cicus,
arany-barka,
bársonymelled
kitakarta a nap,
s most legényesen
cirógat, míg én lesem
a cinegét, mely részegen
kicsi párját hívja nászra,
boldog megbolondulásra.
Bögyös barkák,
tavasz-lányok,
testesülő
színes álmok
nyílnak bennem
is, – virágok.
Ha befelé hallgatok,
szívem veletek dobog.
Bár a hajam tél-fehér,
s úgy is, hogyha rám vakog
a csontkutyá, hallom még,
hallom – a tavasz zenél.*

Horváth István tavaszbüvölő soraival vágok neki a márciusi erdőnek, mezőnek. **Hallom még** én is a tavasz zenéjét. Kedves Olvasóm, jer velem tavaszt lesni!

Március 29-én máris belebotlunk a magyar flóra legavatottabb rajzolójának hatalmas életművébe. **Csapody Vera** 1890-ben született e napon. A 11.000-nél is több növénykvarellt 60 év során alkotta meg. Növényhatározókhoz, tankönyvek és kézikönyvek sokaságához készített illusztrációkat. Mezőgazdasági, kertészeti, dendrológiai, erdészeti, gyógyászati szakönyveket díszítenek finom, természetű munkái. Munkáiban szépség és praktikum mindig együttesen van jelen.

*Ti hús tetők, te zöldes enyhe éjjel
boruljatok vérző szívemre le.
És részegíts meg párás, gőzölő föld
s te márciusnak fűszeres szele.*

Legyezzétek ti könnyűsárnyu szellők a téli bútól bágyadt arcomat, az ébredő tavasz örömdalában ernyedjen el a fáradt gondolat.

A rét aranyzöld bársonyára omlik hullámszatos, sötét hajam. S én hallgatom fáradt szívem verését merengve mélán, gondtalan.

Ajkam meredt, fáradt szemem lecsuklik, elbágyadok és meg se moccanok. S a szél lábujjhegyen jó nézni erre, hogy élek-e – s fekszem, mint egy halott.

Patétikus sorok. Az **Erdőben** szerzője a Szabadkán 1885. március 29-én született – a vers megírásakor még igencsak fiatal – **Kosztolányi Dezső**.

Március 29-én (az idén március utolsó szombatján) van a **Föld**

órája. Ezt a WWF (World Wide Fund for Nature = Természetvédelmi Világalap) hozta tető alá: arra kéri a háztartásokat és a vállalkozásokat, hogy kapcsolják le és ki a nem létfontosságú lámpáikat és elektromos berendezéseiket egy órára, hogy ezzel is felhívják a figyelmet az éghajlatváltozás elleni cselekvés szükségességére. A kezdeményezés 2007-ben indult Ausztráliából, és 2008-ban vált nemzetközivé. Egyesek – jómagam is – megkérdőjelezem az éghajlatváltozás befolyásolására tett próbálkozások hatékonyságát. Földünk klímájának periodikus változásait nemhogy befolyásolni nem tudjuk, de egyelőre nem is nagyon értjük a változások mozgatórugóit. De tény, hogy sokkal nagyobb változásokról van szó, mint hogy azt a beképzelt Homo sapiens kordában tudná tartani. Ellenben a figyelemfelkeltés eme eszköze ellen kifogással én sem élek.

Március utolsó szombatjáról vasárnapra virradó éjszaka a **nyári időszámítás** kezdete. Megint egy olyan természetellenes cselekedete a Homo sapiensnek, ami mára teljesen értelmét veszítette.

Magyarázkodás helyett inkább **Hubay Miklós Kizökkent az idő** esszéjéből idézek:

(...) térünk rá, vissza megint, a nyári időszámításra.

(...) Ma az éjszaka megrövidül. Egy órával hamarébb van hajnal.

(...) Az óra átállítását mindig megszenvedem. (Úgy rémlik, ezt nem is először jegyzem fel.)

A magyarázat az lehet, hogy működik bennem egy pontos és érzékeny szerkezet, amely méri az időt. Nappal jobbára alszik, rábíz engem a körülöttem amúgy is működő órákra. Éjszaka viszont lelkiismeretesen méri az időt. Pontosan négykor felébreszt. Dönthetek, hogy keljek-e föl nyomban (ha nagyon körmömre égett volna valami), vagy aludjak-e még egy sort. Ha igen, megint ébreszt, háromnegyed hatkor.

(...) Ez a belső kronométer elég megbízhatóan ébreszt akár más időpontban is, ha este komolyan megmagyarázom neki, hogy ötkor kell kezdenem csomagolni stb. Mert utazom.

Igen ám, de tegnap éjfélkor, amikor eloltottam a lámpát, már tudta – tölem is, meg a tévéből – hogy voltaképpen nem tegnap, hanem már ma van, s éjfél után egy az óra. Ez úgy hatott rá, mint egy svájci órára, ha földhöz vágják. A léte az idő szakadatlan folyamatosságába van ágyazva. A természetben még mindig inkább lehet ugrás, mint az időben. Ő többé-kevésbé percnyi pontossággal dolgozik, vakon, és

most mégis azt mondják neki, hogy hatvan perc kiesett az időből. Pszichochronométerem tehát elkezd összevissza ütni bennem, mint a bolondóra. Megpróbál felverni, én meg a riasztáshoz mindenfélét összeálmodom(...)

Valószínűleg nem is rugóra járó svájci órához, hanem az ősi homokórához hasonlít ez az időmérő, ez az időmet mérő, ez a házsártos és hisztériázó szerkezet bennem.

(...) Ébresztőül végigmondom magamban a Babits-verset. Azt, amelyikben az a sor van: „Most az év, mint homokóra, fordul...”

Az éppen 34 évvel ezelőtt, 1991. március 30-án, Firenzében leírt szavakat még magyarázni sem kell: a természetet – az ember belső óráját, a kukorékoló kakas, a tejet adó tehén, a hajnalban idejében megcsörrenő városi fekete rigó biológiai óráját nem lehet becsapni.

De még a növényekét sem. A ki nyíló, majd becsukódó leplű hóvirág éppen azért tud nagy és szép virágokkal bókolni a tavaszi fénynek, mert hűen követi az idő és a hőmérséklet változását. A tulipánok még csak babrálgatnak bomlani még nem érett virágbimbóikkal – hisz annak is megvan az ideje, hogy mikor nyílna. A mediterránumból ide honosodott mandulafácscsa, engedve a fény varázsának, már bontja halványrózsaszín virágait. S mindezt az ember nem tudja befolyásolni, csak úgy, ha megbolondítja belső hormonórájukat.

Hanem a Föld nagy mozgásait – nem csak a kontinensek vándorlását, a vulkanikus folyamatokat, tengeri regressziókat – nem tudja alakítani, de a levegő mozgásait, a felmelegedést vagy a lehűlést, a sarki fagyott talajok gázkibocsátását, Grönland és az Antarktisiz hómezőinek eltűnését, mi több a napszél erejét s más kozmikus – általunk éppen csak sejtett – változásokat nem tudja megváltoztatni.

Mindezt az élő és élettelen természet maga teszi evolúciója során.

Csak az ember olyan dőre, hogy óráatállítgatással – és sok minden mással – remél energiát spórolni, s közben megbolondítja saját belső ritmusát.

Ilyen problémát nem kellett megoldjon a magyar mezőgazdasági szakirodalom egyik megteremtője, **Pethe Ferenc**. Az 1763. március 30-án született mezőgazdász 1796-ban Bécsben egy évig szerkesztette az első magyar gazdasági szaklapot, a **Magyar Újság**ot, mielőtt a **Festetics György** által szervezett keszthelyi Georgikonban kezdett tanítani. Tanóráit magyarul tartotta. Különböző nézeteltérések miatt elhagyta az intézetet. Életének utolsó éveit Erdélyben töltötte, és itt adta ki a **Hazai Híradót**. Főműve a **Pallérozott mezei gazdaság** című könyv volt. Felismerte a belterjes termelés jelentőségét, felhívta a figyelmet a vetésforgó alkalmazására. Igazi polihisztorként a mezőgazdaságtól távolabb eső területek is érdekelték. A **Természethistória** című műve magyar nyelven az első kísérlet volt a biológiai tudományok rendszerének áttekintésére. Pethe Ferenc törekvéseinek kora feudális viszonyai és a napóleoni háborúk utáni gazdasági válság nem kedveztek. Az általa javasolt változások feltételei csak a XIX. század közepe táján jöttek létre.

A nagyszalontai **Gábor Ferenc Biztató**jával térjünk vissza a mába: Tavaly is volt. Lesz az idén is – lesz rügýfakadás, lomb és illat,

Bársonymelled kitakarta a nap

*lesz aki jön, lesz aki elmegy,
lesz aki búsul, lesz aki vigad.
Törvén ez:
jönni kell, de nincsen maradás.
Szívárványként bomlik az élet,
csak egy örök van, egy –
a Folytatás.*

Bölcseleméhez képest az 1900 márciusának utolsó napján született **Szabó Lőrinc** verse, a **Március a körúton** csupa játék, csupa tavaszi báj:

*Az idő
langyosodik,
a felhő
rongyosodik,
itt is, ott
is lyukakat
éget már
rajta a nap
s bár közben
zúg az eső,
mindnyájan
tudjuk, ez ő,
ez már az
új hatalom,
a legszebb
forradalom,
mely gyógyít
és kicserél
s mindennek
jó, ami él:*

*az áldott,
drága tavasz
vonul most
a sugaras
körúton
és a kofa
standjáról
kék ibolya
integet
és kikerics
s a nárcisz
is kivirít,
és oly jó
ez a csodás,
párába-
szótt ragyogás,
hogy szinte
szédülök és
mint mikor
angyali szép
jelenést
lát a gyerek,
karácsony-
fát: nevetek,
s köröttem
már remegő
gyöngyzene
csak az eső
s ég és föld
éneke mint
a vér friss
üteme ring
s egyszerre
semmi se fáj,
hisz meghalt,
meg, a halál,*

*és nincsen
szomorúság
és boldog
lett a világ,
mindenki
gazdagodott
és a nők
fiatalok, –*

*pedig csak
az az egész,
hogy nézem
az eget, és
az idő
langyosodik,
a veréb
hangosodik,
a felhőn
kék lyukakat
szakítva
perzsel a nap –
s én kezdem jól érezni magamat.*

Ezt a tavaszi jó érzést kívánom neked is átadni, kedves Olvasóm: egy csokornyí – sajnos csak fényképmásolat – nárcisz szépségével. Ehhez **Tóth Istvánt** hívom segítségül. A költő **Nárcisz (Narcissus)** című versét 1988-ban írta, s először 1993-ban a nagyváradi **Kelet-Nyugat**ban jelent meg:

*Erdők, falusi temetők
fehér – sárga virága,
miféle földmélyi erők
hoznak lassú izzásba?*

*Benned a vak sír is fehér
és örök ébredés lesz,
mire a szemünkhöz felér,
és éterként felérez.*

*Csend és szó közti régi híd,
hol némaságunk átszól,
felfogható jelt, emberit
továbbítsz odaátról.*

*Ki részegítő illatot
párolsz a fürtelemből,
benned széthulló alakok
tisztult lelke felénk tör.*

*Könnnyítsd a végképp távozó
s az ittmaradók sorsát:
gyúrd magaddá a néma szót,
s a végső vámon hozd át!*

*Kit Nárcisszussá tett a vágy
– kis csillaga a földnek –
s hősínű gumójába zárt,
s mind újabb formát ölthet:*

*óvd testünket, mint azt, kinek
a neve reád szállott:
ha keresik a fentiek,
leljenek egy virágot.*

Maradok kiváló tisztelettel.
Kelt 2025-ben, március végén

Nárciszok – kis csillagai a földnek

Épített örökségünk

Ma már csak az egykori székely őrtüzek mesés világát idézhetjük

Szirtekre épített váraink pusztulása

A Bálványosvár romja Torjától északnyugatra, egy Bálványosfürdő fölé emelkedő 1028 méter magas hegytetőn, a Torjai-hegység és a Bodoki-hegység találkozásánál, Kovászna megye északi részén található. Innen tiszta időben látszik a Lakóca- (1777 méter) és a Pintilő-csúcs (1772 méter). Nevét onnan kapta, hogy a vár az ősi magyar vallás egyik utolsó fellegvárának számított, a vár birtokosai, az Aporok ugyanis a magyarok keresztény hitre térése után is hosszú ideig őseik hitét vallották. Az Aporok a 12. század elején tértek át a keresztény hitre, a legenda szerint ugyanis a vár akkori ura, Apor Szilamér egyszer részt vett a torjai vásáron, ahol megpillantotta a Mike családból származó Imolát. Szilamér elrabolta a lányt, ezzel maga ellen hangolta a hatalmas Mike családot, amelynek tagjai fegyvert ragadtak, és Bálványosvár ostromára készültek, hogy így mossák le a gyalázatot. A lány azonban rávette elrablóját, hogy térjen át a keresztény hitre, így végül a két család kibékült, a fiatalok pedig összeházasodtak. Ezt a legendát dolgozta fel később Jókai Mór a Bálványosvár című művében.

Nagy-Bodó Tibor

A sziklahegy, melyet Bálványosvár romjai koronáznak

Kézdivásárhelytől északnyugatra, a Torjai-patak partján települt falu után tizenegy kilométerre fekszik Bálványosfürdő. A község fölött emelkedő 1040 méter magas meredek sziklahegy tetejét az ősi Bálványosvár romjai koronázzák.

A három oldalán meredek, nehezen megközelíthető sziklacsúcs tetejére feljutni csak az északi oldaláról lehet, melyet egy hegynyak köt össze a Törösfej nevű hegygel. Ezen a hegynyakon kanyarog az út a körülbelül százhatvan méter kerületű vár falaihoz.

Az írott források a vár nevét a 12-13. században említik először

A hagyomány szerint Opour vezér építette még I. István király uralkodása alatt, hogy zavartalanul tovább őrizhesse ősei hitét.

Az írott források a vár nevét nevét a 12-13. században említették először Baluanus, majd 1360-ban Castrum Balwanus néven.

A vár ovális kerítőfalból, északi oldalán négyszögletes toronyból és az ehhez tartozó ciszternából állt, egykor belső és külső várfal is védte.

Az Árpád-ház kihalását követő zűrzavaros időszak idején Ottó magyar király a Szent Koronával együtt Erdélybe ment Kán (Apor) Lászlóhoz. Egyes források szerint azért, hogy feleségül vegye a főúr lányát, mások szerint ellenségei elől menekült.

Kán László elfogatta a királyt, és Bálványosvárban tartotta fogva egészen addig, míg Ottó le nem mondott a trónról, és meg nem ígérte, hogy soha többé nem teszi be a lábát az országba. Apor a koronát is elkobozta, és később átadta Károly Róbertnek.

A várat a 17. század elejéig az Aporok lakták, míg végül 1603-ban Apor László, a vár akkori ura elesett a Székely Mózes ellen vívott brassói csatában.

Az alsó vár falainak alapjai ma már alig láthatóak

A kelet-nyugati irányban elnyúló, ovális alakú vár alsó és felső részből állt. Az északról vezető út az alsó vár egyetlen, délkeleti kapujához vezet, melyet valószínűleg kaputorony és a sziklába vésett árkon átívelő felvonóhíd erősített.

A kaputoronytól északra rövidebb fal húzódik a felső várhoz, míg déli irányban a fal ív alakban halad az alsó vár nyugati sarkáig, majd kelet felé éri el a vár északi falát. A külső vagy alsó vár kerülete körül-

belül kétszáznegyven méter, falainak vastagsága másfél-két méter, magassága három és fél – négy méter lehetett.

A várfalak a felső vártól mintegy harminc méternyire állnak, és az udvar olyan meredek, hogy ide épületeket nem emelhettek.

Az alsó vár falainak ma már az alapjai is alig látszanak, és az egész területet fák és bokrok borítják.

A védőfal közvetlenül a szikla szélén haladt

A felső várat övező fal, mely egy nagyjából lapos fennsíkot vett körül, 1,8-2 méter vastag volt, és ma is közel öt-hat méter magasan áll, kivéve déli oldalát, ahol tizenöt-húsz méter hosszúságban már leomlott. Ezen a részen lehetett az alsó várból bejárni.

A védőfal északi része közvetlenül a szikla szélén haladt. Az így bezárt udvar száznegyven-százhatvan méter kerületű lehetett, ahol a különböző rendeltetésű épületek helyezkedtek el. Ezeknek azonban ma már maradványai sem léteznek.

A vár legrégebbi része az öregtorony maradványa

Kiss Gábor az *Erdélyi várak, várkastélyok* című könyvében ír arról, hogy a felső vár északi szegletében, a hegy legmagasabb pontján van a vár legrégebbi része; a válogatott lapos kövekből épített, mészhabarccsal falazott öregtorony maradványa.

Alapját a sziklába vésték, vastagsága körülbelül másfél-két méter. Az alsó részén párkány látható, ezen nyugszanak a négyzet alaprajzú torony 10,5 méter hosszú oldalfalai. Magassága még ma is közel húsz méter.

Falán csak néhány lőrészerű nyílás látható, ajtónak vagy bejáratnak nyoma sincs, így feltehetően csak a felső részből leeresztett kö-

télhágcsón lehetett bejutni a négyemeletes toronyba.

Az őrhely nyomai

Az alsó három emeletet fafödémek választották el egymástól, a tartógerendák fészkei még láthatók.

A negyedik emelet boltozatos volt, erre utal az itt látható maradvány.

A torony felső részének fala körülbelül hatvan centiméterrel vékonyabb az aljánál. Az északkeleti szögletben egy kerek fülke található, talán egy őrhely lehetett.

Amit még a hagyomány és egy oklevél tartalma bizonyít: Apor Sándor a királlyal dacolva oltalmazza ősi hitét

Amint azt már röviden említettük, Bálványos várát a hagyomány szerint a hatalmas Apor (Opour) család egyik tagja építette.

Már I. István király korában állt, és falai mögött Apor Sándor a királlyal dacolva oltalmazta ősi hitét. Erre utal Zsigmond király 1402-ben

kelt oklevele, amellyel megerősítette az Apor családot Bálványos várának birtokában.

A várat – oklevél szerint – azért nevezték Arx Idolatriaenek, mert amikor I. István a pogány vallást pártoló Gyulát legyőzte, Apor ide menekült, és itt építette fel várát, ahol zavartalanul áldozhatott az ősi bálványoknak, a Hadúrnak, aki hazát szerezni és megtartani segítette a hunokat.

Végül I. István Aport és a vele szövetezetteket legyőzte, a széke-lyeket a keresztény vallás elfogadására szorította.

A székelyek elűzik a tatárokat

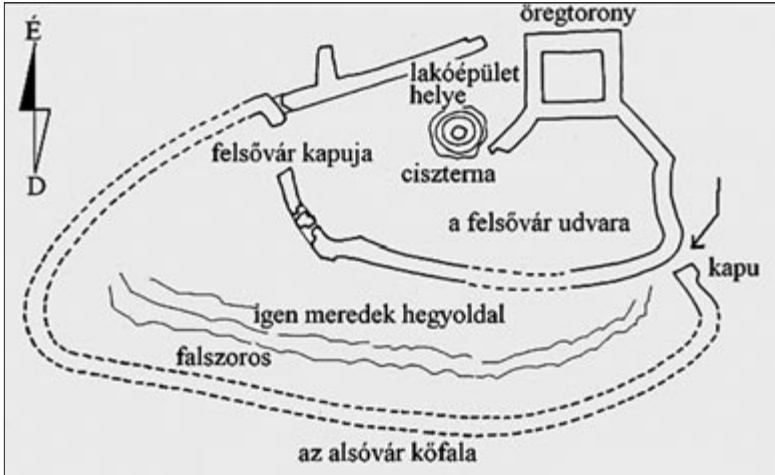
Kiss Gábor könyvéből tudjuk meg, hogy a székelyek két alkalommal is sikerrel űzték el a tatárokat a falak alól.

Az Árpád-ház kihalását követően Apor László erdélyi vajda lett a vár ura.

Az 1332-1337. évi pápai tizedjegyzékben a falu Terya, Thorya, Troya Inferior (Altorja) néven szerepel.

Apor Lengyelországba menekül, és a várat felrobbantatja

A vár egészen a 17. század elejéig épen állt. Apor László elesett az 1603-ban Székely Mózes ellen vívott brassói csatában. Özvegye, Lázár Borbála a nehezen megközelíthető, magasan fekvő várat elhagyta, és a Torján épített kényelmes kastélyba költözött, a vár

pedig gondozás hiányában összedőlt.

Más adatok szerint a 17. század elején Bálványos vára Apor Andrásé volt, aki a birtokain átjáró királyi adószedőket elfogatta, deresre húzatta, és a Budára küldött hét szekér ezüstdallért magának tartotta meg.

A nádor, hogy az emiatt haragra gerjedt Rudolf királyt kibékítse, parancsot adott ki Apor elfogatására és a birtokainak elkobzására.

Apor azonban a börtön elől a kincstár javaival Lengyelországba menekült, a várat pedig felrobbantotta.

Demján László műemlékvédő építész kiegészítése

Messze fényes keletről idevándorolt székelyek ezen múltba lépkedő, sötét délkelet-erdélyi hegyek ködös homályát választották jövődöbéli szent tűzhelyük védelmére.

Szirtekre épített váraikat akkoron még az óriások és tündérek világa uralta, amely szép lassan átvedlett a földi valóság emberei uralta legendákká. Ide, a Suvás és Várpaták kanyarutai által közrezárt Várhegy tartotta meg legtöbb ideig a pogánykori bálványhitükben áldozó ősmagyar hadvezérek szálláshelyét.

Ezekről a harcos aporoktól, korabeli írásmód szerinti op-urak híres magyar vitézeitől rettegett még Bizánc császára is. Vitézlő székely táltos őseitől felvett családnévvé szelídült birodalommal változott a Csomád hegység Aporok lakta vidéke.

Ide születtek az áldozatot kérő Hadúr helyett a későbbi Apor család nemes felmenői. Jókai Mór, Benedek Elek, Orbán Balázs adta át nekünk ezt a szépségeket feltáró csodaországot, amelyekből megismerhettük a soha el nem halványuló, székely kalendáriumokat is megjárt hiteles legendáriumot. A tá-

gabb környezetüket is néha sanyargató rabonbánok letűnt világa helyett a már keresztény hitet hirdető Aporok csupán pár száz évig élvezhették panorámás sasfészkekét. Pontosítandó, hogy hasonló nevű vár található még Dés mellett, valamint a több mint kétezer kilométerre fekvő oroszországi Vjatka-tónál is, illetve a Bükkben van még a Bálványszikla.

Kultúrtörténetileg tankönyvbe illő módon szerkesztették és építettek fel az ezer méternél is magasabban fekvő fellegvárat. A sziklafallal összenőtt, körítő kőfalazatok, a szinteltolások, kétrészes belső udvarok kapcsolata, a hajdani öreg, többszintes lakótorony ezt az átmentett világot hirdeti. A mai csonka torony az 1970-es földrengésig még messze a táj fölé emelkedhetett.

Bálványosvár és az Apor család a székelység folyamatos és kitörölhetetlen ittlétének bizonyítéka. Később ez a grófi és bárói ranglétrán elhelyezkedő család adott államtitkárt, főkirálybíró, boldoggá avatott megyéspüspököt, királyitábla-elnököt Marosvásárhelyen, az erdélyi fényképészet alapjait indító atyafit és párizsi világkiállításon aranyérmet szerzett borászt is egy személyben.

Hát csak így dukál ez a volt pogány székelyek szellemét rejtő Erdélyünk földjén, amikor a hajdani ősi oltártüzek helyett mára a mai székely őrtüzek mesés világát idézhetjük.

* *A rendelkezésünkre bocsátott dokumentációkért külön köszönet Keresztes Géza műépítész, műemlékvédő szakmérnöknek. Az illusztrációkat és a képeket Demján László műemlékvédő építész saját munkájából és gyűjteményéből küldte el a szerzőnek. Külön köszönet dr. Kálmán Attila történésznek!*

FEHÉR FEKETE

Szerkeszti: Vajda Gyöngyi 1145.

Egy magyar közmondást idézünk a rejtvény főszóiban.

	1	LÁM	KATONAI TÖMB	TILTÓ SZÓ CSONTHÉJAS GYÜMÖLCS	NEMES GÁZ	NÉMÁN ZAVAR!
	M					É
ÁLLÍTÁST ELFOGADÓ	2	EGYENI TIBETI SZERZETES	SPORT-FOGADÁS ARAT!	CGS ENERGIAEGYSÉG NAGY HELYSÉG		A BŐR VEGYJELE SKÁLA-KEZDET
				VÉGE (NÉMET) AZONBAN, DE		
DÍSZÜNNEP			SODRÁS TÉVESEN JEGYZŐ	CIN FELSZÓFOK SZAVA		
... SUMAC (ÉNEKESNŐ)			MAGASAN TART FELVIGYÁZÓ			A BŐR VEGYJELE BANTALMAZ
A FÜGA HANGJAI! MOST KÉSZÜLT			GYILKOL ZOMÁNC	CSODÁS TÖRTÉNET MELY SZEMÉLY?		
		FÉRFINEV (JAN. 24.) KÉS AKTÍV RÉSZÉ		DNS RÉSZÉ BECÉZETT SZÜLŐ		
SPION			BECÉZETT MÁRIA RÓMAI 550	ÉTLEN RÉNI! GYÓRI SPORTKLUB		
BOLTI ÁRUS SZELÍD VAD				SZAPORÍTÓ SEJT ÁLLAMI ILLETÉK		
		OLASZ NÉVELŐ MENYASZ-SZONY	VAGY (LATIN) ... MARS! (EREDJ)		RÓMAI 5 FRANCIA ÍRÓ (JULES)	
ÉNEK ÜT			JUTTAT VÉL, GONDOL (NÉP.)	... INT (FIGYELMEZTET RÖPLABDA		
		OROSZ RENDEZŐ UTCA (FRANCIA)		BENT BENTI! KRIVOI ... (UKRÁN V.)		
FÖLD ARATÁS UTÁN				SZAGLÓ-SZERV SZINTÉN		NÉVELŐ
		URÁN ÉS JÓD VEGYJ. MAGYAR AUTÓJEL	NŐI NÉV (AUG. 18.) MAGA			
HAMIS	E					L. N. J.

A LOGAU MAXIMÁJA
című pályázat nyertesei:
Pálffy Gyöngyi,
Marosvásárhely, Rebreanu u.
Török Albert-Béla,
Marosvásárhely, 1918. December 1. u.

A pályázati rejtvény megfejtése:
ÖNMAGUNKKAL VÍVNI A LEGSZÖRNYŰBB VIADAL.

Kérjük a nyerteseket, jelentkezzenek a 0265/268-854-es telefonszámon.

Megfejtések a március 21-i számból:

Minirejtvények:
1. Andersson
2. Hallström

Skandi:
Amit jókedvvel teszel, nem esik nehezedre.

KOBÁK KÖNYVESBOLT

Marosvásárhely,
Győzelem tér
18. szám,
www.bookyard.ro

PÁLYÁZATI REJTVÉNY

PÁLYÁZATI SZELVÉNY

PUBLILIUS SYRUS MONDTA

				L						N
					10					
11	12	13	14	15		16	17	18		18
19						20				22
24				25			26		27	
28			29			30		31		32
33		34			35		36		37	N
38		39		40	41	42			43	44
D	45		46	47	48		49			50
51	52		53		54		55			
K			N				V			

VÍZSZINTES:

1. Az idézet első része. 9. Csendes orosz folyó. 10. Nem késte le. 11. Európai szigetország. 16. Tiltószó. 18. Római 1101. 19. A botbüntetés helye. 20. Kisebb fejsze. 22. Caragiale kényeztetett úrfija. 24. Arab állam. 25. Megfelelő. 26. Római kettő. 27. Mocsok. 28. Isidora ... Lungo (olasz irodalomtörténész). 29. Fed, borít. 31. Francia rt. 32. Magad. 33. Szintén. 34. Előtag: a legfontosabb. 35. A talp közepe! 36. Mózes öt könyve. 38. ... melletted (nem hagy el). 41. Harkocsi. 43. Francia sziget La Rochelle közelében. 45. Dublin lakója. 46. Székely is. 48. Káté. 49. Ilyen növény a nád és a sás. 51. Czuczor Gergely írói álneve. 53. Mez. 55. Férfi (argo).

FÜGGŐLEGES:

1. ...-Kále (sziget). 2. Beszól! 3. Palindrom női név. 4. Kicsinyítő képző. 5. Édeni gyümölcs. 6. Vékony faipari termék. 7. Kezdőpont. 8. Páratlan matt! 11. Az idézet befejező része. 12. Nobilisre utaló. 13. Krisztus legenda szerinti tála. 14. Textilnövény. 15. Szintén. 17. Tévesen jegyez. 20. Lábunk része. 21. Magatok. 23. Kelet (német). 25. Igen (német). 27. Felső végtag. 29. Rövid szűrőfegyver. 30. Mély női énekhang. 31. Több mint elég. 34. Hátsó rész. 36. Robbanó anyag (röv.). 37. Kézi hossz mérték. 39. ... San, ázsiai hegység. 40. Hősök ... (Budapest). 42. Állati fekhely. 44. Ádám édeni nője. 47. Vonatok vaspályája. 49. A hét vezér egyike. 50. Ősi szavunk. 52. Növény alsó része. 53. Tyúkfej! 54. Kicsinyítő képző. 55. Félpénz!

L. N. J.

A pályázati rejtvényben szereplő helyes megfejtéseket április 10-ig a Népújság címére (Dózsa György u. 9. szám) beküldők közül két személy egy-egy könyvet nyer. A pályázati szelvényt – a pályázat címével együtt – kérjük kivágni és a borítékra ráragasztani.

Ógörög személyiségek

1	2	I	3	4	5	O
6			7			
8		9				Z
		10			11	
12	13			14	15	
16		7		17		
18			19			

VÍZSZINTES:

1. Ógörög filozófus (i. e. III. sz.). 6. A tetejére. 7. Vajféle. 8. Valakivel szemben. 10. Fundamentum. 12. Táplálkozni. 14. Oda-vissza férfinév. 16. Magyar szlovák. 17. Mátka. 18. Szintén. 19. Hamis

FÜGGŐLEGES:

1. Valódi. 2. Péter társa. 3. Német kikötőváros lakója. 4. Szavazóláda. 5. Fába vés. 9. Pengetős hangszer. 11. Szemcse. 13. Mi lesz? 15. Kopasz. 17. Falubeliek!

1	2	3	I	4	5	O
6				7		
		8	9			Z
10	11		12		13	
14		15		16		17
18			19		20	
21			22			

VÍZSZINTES:

1. Ógörög író, szónok (i. e. II. sz.). 6. Izomban van. 7. Hézag. 8. Ritka (román). 10. Mely személy? 12. Gléda. 14. Ádám párja. 16. Csüng. 18. Női név. 20. A tegnapi holnapja. 21. Félzsák! 22. Való.

FÜGGŐLEGES:

1. Pap. 2. Parancsoló. 3. Zárt görbe vonal. 4. Onnan. 5. Asszonynévképző. 9. Az arzén vegyjele. 11. Kortyolás. 13. Cigány. 15. Arrafele! 17. Gyomnövény. 19. Air India (röv.).

L. N. J.

Nagy Jenő kanyargós életútja

Arc a keresztrejtvények mögött

Lapunk olvasóinak több mint egy évtizede kínálnak izgalmas szellemi kalandot Nagy Jenő mesterien megszerkesztett keresztrejtvényei. A nemrég 82. életévébe lépett nyugalmazott mérnök-tanárral szerkesztőségünkől indultunk az életén átívelő különleges időutazásra, aminek kiindulópontja 1943 tavasza volt.

Nagy Székely Ildikó

– „Hármas” ember vagyok, 43 harmadik hónapjának harmadik napján születtem Naszódon. Az apai nagyapám keresztnevét viselem. A családunknak apám részéről nemesi előneve is volt. Laborfalviak voltunk, de ezt a kommunizmus idején nemigen használtuk, a hivatalos iratainkban sem szerepelt. Apám, Nagy László a Nyárádmentéről, Jobbágyfalváról származott, Kolozsváron végezte el az egyetemet, és a későbbiekben ott, a Politechnikán tanított fizikát. Édesanyám kolozsvári születésű volt, az említett egyetemen ismerkedett meg apámmal, és belőle is tanár lett. A szüleim a negyvenes évek elején úgy tudtak összeházasodni, hogy mindketten Naszódon vállaltak oktatói állást. Ennek az a háttere, hogy amikor bejött a magyar világ, a román papok otthagyták az iskolát. A magyar állam nem akarta, hogy a naszódai iskola megszűnjön, ehhez azonban olyan pedagógusokra volt szükség, akik román nyelven is tudtak tanítani. A szüleim a román világban jártak egyetemre, így megfeleltek ennek a feltételnek. Ez a magyarázata annak, hogy két kolozsvári illetőségű fiatal gyermekeként Naszódon jöttem a világra a háború kellős közepén, egy olyan időszakban, amikor az emberek menekültek. A szüleim is így tettek. Komáromig jutottak el az öcsémmel és velem. Ott apám vásárolt egy szekeret és két lovat, azzal jöttünk vissza Kolozsvárra a háború végén, 1945-ben.

A játékbetűktől a villamosmérnöki szakig

– *Hogyan emlékszik az iskolás éveire?*

– Az unitárius szellemiségű – általános iskolai és líceumi osztályokkal működő – Brassai Sámuel iskolában kezdtem a tanulást, ott, ahol édesanyám matematikát tanított. A háború után apám volt ott az első igazgató, két éven át, az államosításig töltötte be ezt a tisztséget. Az államosítás után a román állam nem hagyta az iskolák élén a magyar igazgatókat, de azt sem merre felvállalni, hogy ezekben a tanintézetekben ne magyar oktatók tanítsanak. Így egyszerűen kicserélték a vezetői tisztségben levő tanárokat. Apámat fizikatanárként áttették a Farkas utcai református iskolába. A református iskolából került később apám a műszaki egyetemre, azaz a Politechnikára. Amíg a szüleim lakást nem kaptak, a Brassai Sámuel iskolában, az első vagy a második emeleten volt az otthonunk. Két osztálytermet alakítottak át a

számunkra. Már kisgyermekként nagyon szerettem olvasni, és ez annak is köszönhető volt, hogy a lakásunktól 15-20 méterre volt a könyvtár. Nem voltam még hatéves, amikor megbarátkoztam a betűkkel. Akkoriban az ábécés-könyvekhez egy zacskó is tartozott, amiben kockák voltak betűkkel. Egy betegség alatt, amikor ágyban kellett maradnom, édesanyám, hogy ne unatkozzam, a kezembe adott egy ilyen betűkkel teli csomagocskát. Megmutatta, hogy melyik milyen betű, én pedig addig játszadoztam velük, amíg tiszta egyedül megtanultam olvasni. Ebben az időszakban történt, hogy egyszer arra jött haza anyám, hogy monoton hangon olvasom az újságot, amit az ágyam mellett hagytam. Ezután, amilyen könyv csak a kezembe került, mindet kiolvastam. Románul is így tanultam meg. Hatévesen írtak be az iskolába. Első osztályos koromban szokásom volt, hogy amikor kedvem támadt, kimentem a tanteremből. A tanító néni ilyenkor nem tudott jobb belátásra bírni, ezért aztán eljött hozzánk, és azt javasolta a szüleimnek, hogy vigyenek át engem a gyenge elméjük tanintézetébe. Anyám ezt semmiképpen sem akarta elfogadni, de kivett a Brassaiból, és átvitt a reformátusok tanintézetébe, oda, ahova apám is került. Amikor a szüleim lakást kaptak az Uránia mozi környékén, átírtak a közelebbi, Horea utcai tanintézetbe. A középiskolát aztán a Brassaiban végeztem el.

– *Melyek voltak Jenő bácsi kedvenc tantárgyai?*

– A matematikát hamar megtanultam, és tudtam is alkalmazni, így nagyon megszerettem. A számok tudományából mindig én voltam a legjobb az osztályban. Kialakítottam magamnak egy tanulási mód-

szert, ami abból állt, hogy a tanórán a lecke leadásánál rettentően odafigyeltem, és közben kulcsszavakat írtam le az elhangzottakról. Amikor kicsengettek, magammal vittem a jegyzetemet, és jól az eszembe véstem a leírtakat, így ott-hon már nem kellett sok időt töltenem a tanulással. Az, hogy a kulcsszavak alapján a saját szavaimmal kellett visszaadnom a tananyagot, a fogalmazáskészségemet is fejlesztette. Így végül jó tanuló lettem. 1960-ban érettségiztem, és abban az évben felvételiztem a Politechnikára villamosmérnöki szakra. Matematikából és fizikából kellett vizsgáznom. Amikor elmentem megnézni az eredményeket, a második helyen láttam a nevemet 9,80-as vagy 9,90-es átlaggal. Egy-szer csak nagy csodálkozva megszólalt mellettem valaki: „né, itt vagyok”. Az illetőt is éppen úgy hívták, mint engem, de aztán kiderült az igazság, a névsoron lefelé haladva ugyanis megtalálta a nevét. Tudta, hogy a vizsgán nyújtott teljesítménye alapján nem kaphat olyan nagy jegyet, azért is álmélkodott.

A bútorgyártól a katedráig

– *Milyenek voltak az egyetemi évek?*

– A szak, amire felvételt nyertem, abban az évben indult, tehát az első évfolyamhoz tartoztam. Az egyetemnek akkoriban még nem volt meg a kellő felszerelése, így eleinte elég hiányos, „lyukas” volt a képzés. Az egyetemen már nem első, hanem nyolcadik tanuló voltam a 60-70 hallgató rangsorában. 1965-ben végeztem. Ezután kerültem Marosvásárhelyre a bútorgyárba.

– *Milyen volt ott az élet?*

– Mivel jól tudtam románul, a vil-l a m o s m é r n ö k i végzettségemmel az volt a fő feladat, hogy fogalmazzam meg a gyár tevékenységéről beszámoló

iratokat. Persze, egyéb felelősségeim is akadtak bőven. Ahogy felszabadult a kolozsvári bútorgyárban egy állás, visszamentem a szüleim városába. Aztán újra Vásárhelyre tértem vissza. Akkoriban akartak megvalósítani egy bővítést a gyárban, és a kezembe adták a füzetet a kidolgozott tervvel, hogy nézzem át. Ezt meg is tettem, és találtam egy hibát: a bővítés során ki kellett cserélni a kábeleket, a tervezőmérnök pedig egy, a meglévőnél kisebb keresztmetszetű drótot írt elő. Ez így sehogy sem stimmel egy olyan helyzetben, amikor megnő a fogyasztás. A terv egy másik részében észrevettem egy számolási hibát, és annak alapján elutasítottam a tervet. A tervezőmérnöknek így vissza kellett jönnie, és el kellett végeznie a szükséges módosításokat. Ettől aztán lett tekintélyem Vásárhelyen. A mérnöki munkát azonban a tanításra akartam felváltani. Ezt a hivatást még iskoláskoromban megszerettem, hiszen a szüleim is tanárok voltak, és én is tartottam matek- és fizikaórákat a diáktársaimnak, így jutottam zsebpénzhez. Marosvásárhelyen és Kolozsváron több szakiskolát létesítettek a hetvenes évek elején. Kolozsváron szerettem volna elhelyezkedni, a magyar nevemmel azonban nem kaptam erre lehetőséget. Így maradtam Vásárhelyen az építészeti líceum tanáraként. Jól jártak velem, mert többféle tantárgyat is rám lehetett bízni, a szaktantárgyak mellett matematikát és fizikát is oktattam, ha szükség volt rá. A feleségem, Nagy – lánykori nevén Balcza – Judit is az iskolában oktatott, így ismerkedtünk meg. Volt, amikor én állítottam össze az órarendjét, ahogy a többi tanárnak is. 1975 nyarán tartottuk meg az esküvőket, idén ünnepeljük az aranylakodalunkat. Egy lányunk született, Enikő, ő orvosnő, és tanít is az orvosi egyetemen. Két fiú- és egy lányunokánk is van, a fiúk egyetemisták – egyikük Kolozsváron, a másik az itteni orvosi egyetemen –, a kislány még iskolás. A szakmai életre visszatérve, 2000-ben mentem nyugdíjba, és akkor elhatároztam, hogy már nem akarom tovább tartani a lépést a fejlődéssel. Akkor kezdődött az internetes világ, én abból kimaradtam.

„Odamegyek a lexikonomhoz...”

– *Hogyan vált Jenő bácsi életének részévé a keresztrejtvény-készítés?*

– A rejtvényeket már iskoláskoromban szerettem. A készítésükkel persze később, felnőttként kezdtem foglalkozni. A Népújságnak több mint tíz éve hozom rendszeresen a rejtvényeket. Egyszer kaptam egy nagyon szívmengető visszajelzést, értesítettek, hogy a keresztrejtvényeimből szerveztek egy versenyt, és megköszönték a munkámat.

– *Milyen lépéseket kell követni ahhoz, hogy egy ilyen rejtvény megszülessen?*

– Először is eldöntöm, hogy mekkora legyen. Én például 16x11-es méretűt szoktam készíteni, de nem csak ilyent. Az első lépés,

hogy odamegyek a lexikonomhoz, és keresek benne egy olyan mondat, amit lehet idézni, az lesz a megfejtés. Erre a mondatra épül az egész rejtvény. Egy kisebb piszkozaton elvégzem a bekeresztvezést, utána pedig az egészet átmásolom nagyobbba, ide már úgy hozom. Mivel már megvan a rutinom, a rejtvényeim elég hamar elkészülnek.

– *Milyen gyakran dolgozik rajtuk?*

– Amikor csak az időm megengedi. Emellett egyéb feladataim is vannak otthon, én vagyok például a beszerző. Mindennap elmegyek bevásárolni, egy jó kilométert teszek meg oda-vissza. A feleségem mindig süt-főz valamit az unokáknak, azt is én szoktam nekik elvinni. Most, hogy eljárt fölöttem az idő, van, hogy ők jönnek a finomságok után, de legtöbbször én szállítom nekik házhoz.

Az egykori bridzs bajnok

– *A rejtvénykészítésen kívül milyen kedvenc időtöltése van még Jenő bácsinak?*

– Régen sok hobbim volt, nagyon szerettem például bridzsezni, egyszer bridzs bajnok is voltam. A Ceaușescu-időben nagyon népszerű volt Romániában ez a kártyajáték, és Bukarest után itt, Vásárhelyen alakult meg a második vagy harmadik bridzsklub. Elindult egy nyolc hónapig tartó verseny, azt nyertem meg. A partnerem egy Zicherman nevű zsidó férfi volt, aki az etnikumát is veszélyeztető diktatúra alatt több sorstársával együtt elhagyta az országot. Azután a bridzskultúra is hanyatlani kezdett nálunk. Amíg azonban virágzott, az építészeti líceum egy diákcsoportját is megtanítottam erre a kártyajátékra. A csapatból ketten Magyarországra kerültek, és nyugati versenyeken vettek részt – sajnos már egyikük sem él –, egy harmadik tanítványom pedig bridzsklubot alapított. Egy másik gyakori szórakozásom az ultizás volt, azt a bizonyos rablúltit játszottam, amit Budapesten szoktak.

– *Az utóbbi időben volt alkalma játszani?*

– Már nem. Egy ideje leegyszerűsödött az egész életem. A keresztrejtvény-készítés azonban minden napomban helyet kap – többnyire a délutánjaimban, mert délelőtt bevásárolok –, és erre szükségem is van, mert ez tart szellemileg frissen. Úgy gondolom, ha egy ideig abbahagynám, már nem tudnám újrakezdeni.

A Maros völgyében forgalomkorlátozásokra kell számítani

Védőhálókat szerelnek a sziklákra

A Maros-völgyi 15-ös országúton a lejtők védelme és biztonságossá tétele érdekében, a sziklaomlások kivédésére védőhálókat helyeznek ki.

A Ratosnya – Palotailva – Nyágra között zajló Maros-völgyi munkálatok keretében 15 különböző területen védőhálókat szerelnek fel a szurdok szikláira annak érdekében, hogy megakadályozzák a sziklatömbök leomlását a közútra.

Mivel a munkálatok egész évben folytatódnak, arra kéri a járművezetőket, hogy az említett területeken

vezessenek óvatosan, és tanúsítsanak türelmet a forgalomkorlátozás idején.

Betonkorlát a balesetek kivédésére

A közúti biztonság javítása a célja annak a beruházásnak, amelyet a Szeben megyei DN14A úton, Szászmedgyes és Balázstelke kö-

zött végeznek. Körülbelül 700 méteren betonkorlátot építenek a nagy szintkülönbségű és balesetveszélyes területeken, ahol fennáll annak a veszélye, hogy a járművek lesodród-
nak az útról. A beruházást a Nemzeti Regionális Fejlesztési Program finanszírozza.

Ezzel párhuzamosan az országutak és autópályák mentén a vízelvezető árkok takarítását és az útjelző táblák megtisztítását, helyettesítését végzik – tájékoztatott a brassói útügyi igazgatóság sajtóosztálya. (pálosy)

Fotó: Brassói Regionális Útügyi Igazgatóság

Felfüggesztette az USA Románia felvételét a vízummentességi programba

Marad a keserű utánajárás...

Az Amerikai Egyesült Államok kedden hivatalosan is felfüggesztette Románia felvételét a vízummenetességi programba, annak ellenére, hogy a romániai belügyminiszter szerint az ország naprakész volt a program előkészítésében. Jelen állás szerint az Egyesült Államok részéről a Visa Waiver romániai bevezetése elemzés alatt áll, az ESTA rendszer gyakorlatba ültetését egy későbbi időpontra halasztották. Az ESTA teszi lehetővé a vízummentességi program országainak állampolgárai számára, hogy vízum nélkül igényeljenek és fizessejenek utazási engedélyt. Románia még január 10-én kapta meg a felvételt a programba, a rendszer március 31-én indult volna, ezt írta most felül a Trump-adminisztráció. Jeszenszky Géza történész, Magyarország volt külügyminiszterének, washingtoni nagykövetének meglátása szerint ez egyfajta politikai büntetés Románia számára.

Nagy-Bodó Szilárd

A vízummentességi program anyagilag is jelentős segítség, hiszen az amerikai vízum nem olcsó, amellett, hogy sok utánjárással jár. A teljes képhez viszont az is hozzátartozik, hogy az ESTA-val is van utánajárás, a programon belül sem lehet olyan egyszerűen az Egyesült Államokba utazni, mint ahogyan például az Európai Unión belül meg van oldva a határátlépés.

A trumpi vezetés részéről a vízummentességi programba való felvétel elhalasztása politikai üzenet, amely azt jelenti, hogy nem tetszik a jelenlegi elnöknek és csapatának a mai román politika, fogalmazott Jeszenszky Géza, aki kiemelte azt is, hogy ez nem elsősorban a román demokrácia gyengéinek, az államfő hiányának vagy a tavaly érvénytelenített államfőválasztás első fordú-

lójának tudható be. A volt magyar külügyminiszter szerint a háttérben az állhat, hogy Románia ma – és remélhetőleg a jövőben is – az európai demokráciák szövetségének a tagja. Nemcsak az Európai Uniónak, hanem a Donald Trump elnök politikáját ellensúlyozni akaró Készségesek koalíciójának is, amely magába tömöríti az európai és skandináv demokráciákat, továbbá Kanadát, Törökországot, Ausztráliát és Új-Zélandot is. A Készségesek koalíciója lényegében a világ demokráciáinak, leszámítva Amerikát, összefogása. Az Egyesült Államok mellett Magyarország sem tagja ennek, ami kimondottan fájdalmas, mondta Jeszenszky Géza, aki gratulált Romániának, hogy az ország tagja ennek az összefogásnak. A történész ugyanakkor arra is felhívta a figyelmet, hogy Amerika szemében nem jó,

hogy Románia benne van ebben a koalícióban, mivel ez szembemegy Trump demagóg politikájával, amely szerint nagyon meg kell változtatni, hogy ki lehet bent az Egyesült Államokban. Milliőkat utasíthatnak ki, azonban ezt nagyon megsínylené az amerikai gazdaság, tehát, bár tettek ez irányba lépéseket, kérdéses, hogy valóban bekövetkezik-e a kiutasítás, fogalmazott Jeszenszky.

A volt nagykövet várakozásai szerint előbb-utóbb meg fogják adni a vízummentességet Romániának, és meglátása alapján ez még a félidős amerikai választások előtt meg fog történni. Utóbbiak kapcsán Jeszenszky Géza azt is kifejtette, hogy ha a jelenlegi amerikai politizálás folytatódik, akkor a trumpista republikánusok el fogják veszíteni a többségüket. Jelenleg Trump lényegében hasra csapással, azaz elnöki rendeletekkel vezeti Amerikát, erre azért van lehetősége, mert a képviselőházban és a szenátusban is többségük van a republikánusoknak, azonban, ha a félidős választások alkalmával elveszítik ezt a többséget a szenátusban, amely komoly gyeplőt tud tartani az elnöknek külpolitikai kérdésekben, akkor Trump számára beáll a béna kacska állapot, fejtette ki Jeszenszky Géza, utalva ezzel arra, hogy szenátusi többség nélkül az elnök nem tudná rendeletekkel vezetni Amerikát

TETTek, meséltek és nyertek

Diákjaink újabb szakmai elismerést hoztak Maros megyének, ezúttal a természettudományok területén kalandozhattak, s fantáziájuk szüleménye a zsűri tetszését is elnyerte. Írásaik kötetben is megjelennek.

A magyarországi Richter Geon Nyrt. által életre hívott TETT: *Te és a természettudományok – mesés történetek* pályázat (rövidebb nevén Richter TETT-mesepályázat) 2021 óta kerül megrendezésre a Természettudományos Oktatásért Szabó Szabolcs Emlékére Közhasznu Alapítvány szakmai együttműködésével, valamint Döbrentei Ildikó és Levente Péter fővédnökkéségevel. A természettudományos mese- és történetíró pályázatot általános és középiskolás diákok számára hirdetik meg, pályázni olyan önálló alkotással (mese vagy egyéb rövidebb történet) lehet, amelynek természettudományi vonatkozása van, azaz a történet kapcsolódik a környezet- vagy természetismerethez, földrajzhoz, biológiához, fizikához vagy kémia-hoz.

A tavaly ősszel meghirdetett kiírásra 663 munkát neveztek be, közülük a zsűri tetszését 73 anyag nyerte el, ezek bekerülnek egy, a közeljövőben megjelenő TETT-könyvbe. A megérdemelt jutalmakat a diákok nemrég a budapesti Vígyszínházban vehették át.

A kiadványba 9 erdélyi írás kerül be, ebből a legmagasabb elismerést a sepsiszentgyörgyi *László Kincse-Orsolya* (mentortanára *dr. Kovács Anikó*) nyerte, aki a 2. korcsoportban (6-8. osztály) első díjat érdemelt ki, de egy kéz-

disztléleki és három csíkszeredai diák is értékes írásművet nyújtott be. Maros megyéből négy diák alkotása kerül be a kötetbe: a 2. korcsoportban a *Kupán Edith* tanárnő által mentorált *Sárossy Mónika* 3. díjat szerzett, *Veres Nóra Hanna* és *Aszalos Hanga* munkáját szintén közlésre érdemesnek találták. Az 1. korcsoportból (3-5. osztály) a nyárádszeredai *Balla Nóra Ivett* írása kerül be a TETT kiadványába.

A negyedik osztályos kislány a helyi Deák Farkas Általános Iskola tanulója, ő A Nap és a Hold című munkájával nyerte el a zsűri tetszését. *Szász Melinda Andrea* tanítónő nagyon büszke tanítványára, akit örömmel, szívesen mentorált. Úgy véli, Nóra fogalmazókészsége, kreativitása, a meséje ötletessége eredményezhette azt, hogy a kislány története a TETT révén „bekerülhessen a világirodalomba”. A versenyfelhívást a kolléganők ajánlották a figyelmükbe, tudva, hogy Nóra nagyon szeret fogalmazni. Mindez annak köszönhető, hogy rengeteget olvas, s ezáltal nagyon sokat gyarapodott szókincse. „Úgy gondolom, Nórát is ez segítette ennek a csodálatos eredménynek az elérésében. Iskolánk számára is hatalmas büszkeség, hogy Magyarországon is kiemelkedően teljesít a nyárádszeredai tanuló” – nyilatkozta lapunknak a tanítónő. (*gligor*)

Magyar és román futballbajnoki mérkőzések a televízióban

Március 28., péntek:

- * 17.30 óra: Unirea 04 Slobozia – Petrolul 52 Ploiești (Szuperliga, alsóházi rájátszás, 2. forduló)
- * 20.30 óra: Sepsiszentgyörgyi Sepsi OSK – Nagyszebeni Hermannstad (Szuperliga, alsóházi rájátszás, 2. forduló)
- * 21.00 óra: Kecskeméti TE – Debreceni VSC (NB I, 25. forduló)

Március 29., szombat:

- * 14.30 óra: Botosáni FC – Konstancai FCV Farul (Szuperliga, alsóházi rájátszás, 2. forduló)
- * 15.30 óra: ETO FC Győr – MTK Budapest (NB I, 25. forduló)
- * 18.00 óra: Zalaegerszegi TE FC – Paksi FC (NB I, 25. forduló)
- * 20.00 óra: Bukaresti Rapid 1923 – CSU Craiova (Szuperliga, felsőházi rájátszás, 2. forduló)
- * 20.30 óra: Nyíregyháza Spartacus – Puskás Akadémia FC (NB I, 25. forduló)

Március 30., vasárnap:

- * 15.00 óra: Jászvásári CSM Politehnica – Aradi UTA (Szuperliga, alsóházi rájátszás, 2. forduló)
- * 15.30 óra: Újpest FC – Fehérvár FC (NB I, 25. forduló)
- * 18.00 óra: Diósgyőri VTK – Ferencvárosi TC (NB I, 25. forduló)
- * 20.30 óra: Bukaresti Dinamo 1948 – Bukaresti FCSB (Szuperliga, felsőházi rájátszás, 2. forduló)

Március 31., hétfő:

- * 17.30 óra: Bodzavásári Gloria – Galaci Suporter Club Oțelul (Szuperliga, alsóházi rájátszás, 2. forduló)
- * 20.30 óra: Kolozsvári FCU – Kolozsvári CFR 1907 (Szuperliga, felsőházi rájátszás, 2. forduló)

A román bajnoki mérkőzéseket a *DigiSport* és a *Prima Sport*, a magyar NB I-es összecsapásokat az *M4 Sport* vagy az *M4 Sport+* televízió közvetíti.

A hirdetési rovatban
megjelent közlemények,
reklámok
tartalmáért
a hirdetésfeladó vállalja
a felelősséget!

ADÁSVÉTEL

ELADÓK román tarka fajta tenyészbikák, 15-17 hónaposak, származási lappal. Áruk: 14.000–16.000 lej, az egyed genetikai állományától függően. Tel. 0740-289-140. (25444-I)

ELADÓ sírhely a Verii utcai temetőben. Tel. 0741-207-804. (25339)

LAKÁS

ELADÓ kétszobás tömbházlakás az Állomás téren. Tel. 0721-535-433. (25218-I)

ELADÓ az 1848. úton, első emeleten 2 szobás, nagy előszobás tömbházlakás bútorostul. Tel. 0365/446-207. (25370-I)

VENNÉK egy kisebb hétvégi házat a Maros völgyében. Tel. 0749-369-933. (25437-I)

KÜLÖNFÉLÉK

RENDELÉSRE BÚTORT készítek. Tel. 0748-691-858. (68310-I)

KIÜRÍTÜNK házat, tömbházlakást, elszállítunk régi bútort, limlomot, ruhaneműt, szemetet, fölösleges dolgokat stb. Tel. 0747-816-052. (25457-I)

SZAKEMBER vállal építkezési munkákat, tetőfedést, -javítást, cserépforgatást, meszelést, vakolást, szigetelést, akár saját anyagból, vaskapu-hegesztést, kerítést, bármilyen bádogosmunkát, kerttakarítást, a hordalékot elszállítjuk. Nyugdíjasoknak 15% kedvezmény. László. Tel. 0730-764-518. (25336-I)

FAMETSZÉST, permetezést, faültetést, fakivágást, faelhordást vállalunk. Tel. 0774-574-527. (24904-I)

GONDOZÓNÓT keresünk idős, ágyban fekvő hölgy mellé hétfő reggeltől szerda reggelig (két nap, két éjszaka). Tel. 0740-083-494. (25365-I)

FAMETSZÉST vállalok. Tel. 0770-465-189. (25403-I)

LÉPCSŐHÁZFESTÉST vállalok. Tel. 0741-699-761. (25410-I)

BESEGÍTEK idős személyeknek háztartási munkában. Tel. 0745-819-068. (25438-I)

KÚTÁSÁST vállalunk. Tel. 0765-385-595. (25460-I)

Spălătorie și detailing auto

Beltrand

autómosó és -kozmetika

– külső-belső tisztítás
– kárpittisztítás, polírozás, viaszozás

Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.
Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

rádió

Marosvásárhely 88.0

Segesvár 104.3

Szászrégen 94.7

Szováta 102.0

médiatér

SZOLGÁLTATÁS – ÜZLETI AJÁNLAT

REDŐNYÖK, SZALAGFÜGGÖNYÖK, ROLETTÁK, GARÁZSKAPUK és egyéb árnyékolástechnikai cikkek, automatizált változatok, nyílászárók. **TERASZBEÉPÍTÉS** üveggel és ponyvával. Tel. 0745-379-638. (68389-I)

A NORALEX MONUMENTE FUNERARE sírkeretet készít gránitból és mozaikból kedvezményes áron: gránitból 8.500 lejtől, mozaikból 6.800 lejtől, ajándék mozaikos járda. Tel. 0752-643-455. (25272-I)

Teljes körű **FOGÁSZATI** ellátást biztosítunk a Smile Klinik fogászati rendelőben, **JUTÁNYOS ÁRON**. Hétvégi sürgősségi ellátást is biztosítunk. Tel. 0751-877-832. (25350-I)

MEGEMLÉKEZÉS

Elmúlt egy év, egy váratlan pillanat megállította szívedet. Te, aki a családotért mindent megtettél, Te nem kértél, csak adtál, azon a napon mindent itthagytál. Szomorú szívvel emlékezünk a szentgericei id. **KIRIZSÁN GYÖRGYRE** halálának első évfordulóján. Felesége, Gizella, két fia: Gyurika és András, két menyje: Enikő és Ibolya.

Nyugodjál csendesen!
*

Drága GYURI tata!
Álmodban hagytál itt minket, elbúcsúzni sem tudtunk tőled. Egy éve, hogy itthagytál minket, akiket úgy szerettél. Emlékeznek unokái: Gizike, Csongor, Henrietta és Márk, valamint dédunokája, Norbert.
Nyugodjál csendesen! (25418-I)

„Csak az hal meg, akit felednek, örökké él, kit igazán szeretnek.” (Kosztolányi Dezső)
Szomorú szívvel, soha el nem múló fájdalommal emlékezünk **KOZMA ZOLTÁN TAMÁSRA** halálának ötödik évfordulóján. Nyugodj békében, örökre szívünkbe zártunk!
Szerettei. (p.-I)

Életed úgy múlt el, mint egy pillanat, emléked örökké megmarad.
Szomorúan és fájó szívvel emlékezünk **TEMESVÁRI JÓZSEFRE**, az Imatex volt technikusára halálának 2. évfordulóján. „*APU! Hogyha hallasz, látod könnyes szemem, gyere visz-sza kérlek, fogd meg mindkét kezem. Nem hallok a hangod, nem vársz, hogyha megyek, s előttem csak akadályok, dönthetetlen hegyek. Kellene, hogy megmondanod, hol találom helyem, hogy gondoktól már többé ne fájjon a fejem. Fáj nagyon, hogy nem vagy... A csönd is más volt veled... Hidd el, hogyha látsz most, szívem sosem feled.*”
Nyugodjál békében!
Szeretett leányaid: Krisztina és Babu, családjukkal együtt, valamint imádott unokád, Mátyás. (25455-I)

FONTOS TELEFONSZÁMOK

• Romtelecom-tudakozó	- vidék	- 0265/929
- információ	- 118-932	• Delgaz Grid
- általános	- 118-800	- 0265/200-928
• Központosított ügyelet	• Aquaserv:	- 0800/800 928
(Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD,	- hideg víz-csatorna	- 0265/215-702
Csendőrség, Mentőállomás):	- közönségszolgálat	- 0265/208-888
• Rendőrség	- központ	- 0265/208-800
• SMURD (betegekkel		- 08008 208-888
kapcsolatos információk)	- 0265/210-110	• Fogasztóvédelmi hivatal
• Sürgősségi szolgálat:		- 021-9551
- gyermekeknek	- 0265/210-177	• Vasútállomás
Marosvásárhelyi		- 0265/236-284
Polgármesteri Hivatal	- 0265/268-330	• Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés
GYULAFEHÉRVÁRI CARITAS,		(0-24 óra), professzionális balzsamozás
otthongondozó szolgálat,		Nemzetközi halottszállítás
8–16 óra között:	- 0736-883-110	- 0265/215-119
• Optika-Optofarm	- 0265/212-304	- 0744-282-710
	- 0265/312 436	• Alkony Kft. temetkezés (24 ó.)
	- 0265/250-120	koporsók,
	- 0265/263 351	- 0265/263-865
• Optolens szemsebészet	- 0265/263-351	kellékek,
• Dora Optics	- 0733-553-976	- 0745-606-215
• Dora Medicals	- 0265/212-971	koszorúk
• Radiológia, echográfia		- 0745-606-269
Dr. Jeremiás István	- 0265/222- 446	és halottszállítás
• Prefektúra	- 0265/266-801	- 0758-047-604
• DIGI	- 0365/400-401	• Maros megyei RMDSZ
	- 0365/400-404	- 0265/264-442
• Áramszolgáltató vállalat	- 0800-500-929	- 0265/262-907

Méltányos reklámdíj fejében

állandó szereplője lehet
a FONTOS TELEFONSZÁMOK
rovatnak.

Várjuk jelentkezését
a 0265/268 854-es telefonon.

Örökké tartó szeretettel emlékezünk
GÁL GYÖRGYRE,
aki 1993. március 29-én, 32 éve távozott a földi életből.
Hosszú az álmod, örök a pihenésed, szívünkben maradt az emléked. Hiányzol nagyon. Nyugodj békében!
Szeretteid. (25427)

Fájó szívvel emlékezünk március 30-án
BOGDÁN ÉVÁRA
halálának ötödik évfordulóján.
Emléke szívünkben örökké megmarad. Nyugodjon békében!
Gyászoló szerettei. (25415-I)

Fájó szívvel emlékezünk
FINNA ANNA
nyugalmazott tanítónőre halálának 25. évfordulóján, valamint
FINNA ERNŐ
nyugalmazott tanárra halálának 2. évfordulóján.
Szeretteik. (p.-I)

Kegyelettel emlékezünk
DR. ERDÉLYI BÉLA
fül-orr-gége szakorvos
halálának 9. évfordulóján.
Áldott, szép emlékét őrzi felesége, Magdolna és fia, Boldi-zsár.
Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! (25451-I)

Szomorú szívvel emlékeztünk március 25-én
TARCSAFALVI ROZÁLIÁRA
halálának 5. évfordulóján.
Jóságát és szeretetét örökké szívünkben őrizzük. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!
Gyászoló szerettei. (25481-I)

RÉSZVÉTNYLIVÁNÍTÁS

„Örök szeretettel szerettelek téged, ezért vontalak magam-hoz hűségesen.”
(Jer. 31,3)
Fájdalommal búcsúzunk
NENKOV MAGDA
koronkai tanító nénitől, aki március 23-án, életének 97. évében, otthonától távol, Párizsban megpihent. Emléke legyen áldott! Vigasztalódást kívánunk szeretteinek.
Gálfalvi Alpár és családja. (25447-I)

2025.03.28.

Investim în viitorul tău! Proiect cofinanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională prin Programul Operațional Regional 2014-2020.